

Niya ölkədə elmdən çox, dini tədris təbliğ edilir?

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№21 (3264) 13 iyun / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

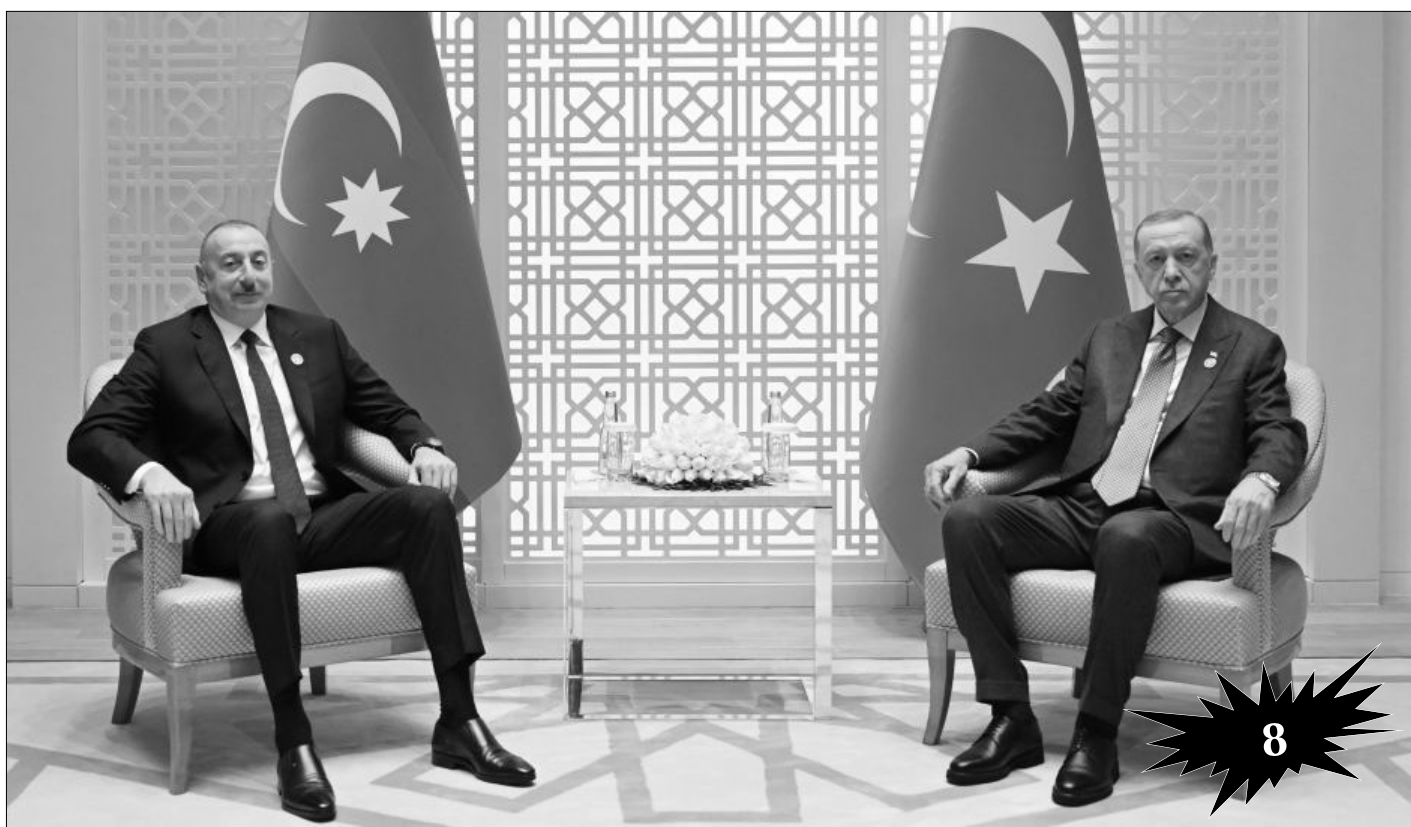
ANA XƏBƏR

Müəllimlərə qızıl hədiyyə edilməsinə görə bu cəza verildi

Azərbaycan və Türkiyənin yeni strateji hədəfləri

Ərdoğanın Bakı səfəri zamanı mühüm siyasi anlaşmaların əldə olunacağı gözlənilir...

Müsahibə

"Azərbaycanda bəzi qurumlar narkomaniyanın yayılmasına şərait yaradırlar"

Gülnarə Abbasova: "Narkomaniya xalqımıza, dövlətimizə qarşı xaricdən gələn genosiddir"

6

Xəbər

"Həyatda qalmağımın səbəbkarları..."

Eldar Sabiroğlu: "Heydər Əliyev dedi ki, darıxma oğlum..."

2

Region

İranda 3,5 milyard dollarlıq rüşvət qalmaqalı

İstefaya göndərilən təhlükəsizlik şefi Şamxaninin məşhur narkobaron Zindəşti ilə gizli sövdələşməsi üzə çıxdı

9

Şikayət

Daha bir məktəbdə rüşvət qalmaqalı

Valideynlər 600 manat pul toplayıb, müəlliməyə üzük aldılar

7

Aktual

Günahkar kimdir: müəllim, yoxsa valideynlər?

Təhsil eksperti Xırdaladakı rüşvət qalmaqalına fərqli yanaşır: "Mənim fikrimcə, burada qınaq obyektini həmin hadisənin video lentə alınmasıdır..."

11

Sabunçunun icra başçısı sahibkarın obyektini yerlə-yeksan edib

Rəhilə Cavadova: "Adil Vəliyevə dedim ki, 5 övladımdan ikisi I qrup əlil, digəri Vətən Müharibəsi qazisidir, çox ağır durumda olduğumu da qeyd etdim, o isə bunlara məhəl qoymadan "Hara istəyirsən şikayət et" deyərək, məbləği artırmayacağını bildirdi"

Bugünlərdə "Hürriyyət" in redaksiyasına müraciət edən Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Deputat küçəsi, ev 1A sakini, kiçik sahibkarlıqla məşğul olan Rəhilə Abbas qızı Cavadova adlı qadın rayonun icra başçısı Adil Vəliyevin göstərişi ilə dəmiryolu stansiyası yanında ona məxsus olan 72 kvadratmetrlik dükanın, içərisində 20 min manat dəyəri olan avadanlıqla birlikdə traktorla dağıldığını, yerlə bir edildiyini iddia edib...

4

Qarabağ Qazisi və qardaşının müəmmalı ölümü...

Qərənfil Qəniyeva: "Keçmiş gəlinimiz Afət bizi doğma evimizə buraxmır"

Suraxanı rayonu, Əmircan qəsəbəsi, Z.Əliyev küçəsi, ev 67-də yaşayan, mərhum Qazi bacası Qəniyeva Qərənfil Rəşid qızı tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətinin müraciətini olduğu kimi dərc edirik...

10

Fəkt

Ölkə

“Taliban” Əfqanıstanda xaşxaş tarlalarını məhv edir

Artıq fermerlər tarlalarında xaşxaş əvəzinə, buğda əkirlər...

Son dövrlərdə Əfqanıstan dünyada tiryək istehsalının 80%-dən çoxunu təmin edirdi. Stopnarkotik.az xəbər verir ki, əfqan tiryəyindən hazırlanan heroin indi də Avropa bazarının 95%-ni təşkil edir. Britaniyanın peyk görüntülərinin analizləri üzrə ixtisaslaşmış “Alcis” şirkətinin əfqan narkotik ticarəti üzrə aparıcı eksperti Devid Mensfild bildirir ki, ölkədə illik xaşxaş məhsulu bu il keçən illə müqayisədə 80%-ə qədər azala bilər.

Maraqlıdır ki, indi Əfqanıstanın böyük əyalətlərində tiryək əkininin kəskin azalması adi gözlə nəzərə çarpır. Hətta eyni mənzərəni kosmosdan gələn görüntülər də təsdiqləyir. 2022-ci ilin aprelində “Taliban” lideri Heybətulla Axundzadə heroinin əsas tərkib hissəsi olan tiryəyin əldə edildiyi xaşxaşın becərilməsini qadağan edən fərman verib. “Taliban” xaşxaş tarlalarının məhv edilməsi üçün

“Kalaşnikov” avtomatı ilə təchiz edilmiş silahlı dəstələr göndərir. Yeni bir sıra tarla sahibləri hələ də bu hərəkata müqavimət göstədiyi üçün dəstə üzvləri silahlı olur. Dəstə bir tarlanı məhv etdikdən sonra, növbə ilə digər tarlalara keçir və xaşxaşları biçərək onların qönçələrini qoparırlar.

Əfqanıstanın şərqində yerləşən Nanqarhar əyalətində “Taliban”ın narkotik tarlalarını məhv edən dəstəsinin rəhbərliyi BBC-yə prosesi müşahidə üçün icazə verib. “Alcis” şirkətinin peyk şəkilləri göstərir ki, Hilmənd əyalətində xaşxaşın becərilməsi 99%-dən çox azalıb. Devid Mensfild bildirir: “Hilmənd əyalətinin

yüksək dəqiqlikli təsvirləri göstərir ki, xaşxaş becərilməsi indi keçən illik 129 min hektardan 1000 hektara qədər azalıb”.

Artıq fermerlər tarlalarında xaşxaş əvəzinə, buğda əkirlər. Lakin bu, onlar üçün hələlik daha azgəliqli əkinçilik növüdür və bir çoxları maddi cəhətdən əziyyət çəkdiklərini deyir. Amma bezi fermerlər hələ də qadağanı pozurlar.

Bezi fermerlərin hələ də bu qaydaya müqavimətinə gəlinə, onlar bunu kasıblıqla əlaqləndirirlər. “Taliban” sözcüsü Zabiullah Mücahid bu məsələyə dair suala, “Biz bilirik ki, insanlar çox yoxsuldur və əziyyət çəkirlər. Amma tiryəyin zərərində olan

rəyan edib? Amerikalılar “Taliban”ın nəzarətində olan ərazilərdə xaşxaş tarlalarına hava zərbələri endirib, tiryək ehtiyatlarını yandırır və narkotik laboratoriyalarına basqın ediblər. Lakin 2021-ci ildə “Taliban” hakimiyyəti ələ keçirməzdən əvvəl tiryək ABŞ-ın dəstəklədiyi Əfqanıstan hökumətinin nəzarətində olan

ərazilərdə sərbəst becərilib.

Sonda isə bir nüansı vurğulayaq. Tiryək sahələrinin məhvi əslində hansı zərurətdən doğur? Həqiqətənmə, bu hərəkət “Taiban”ın açıqladığı kimi inancdan və günahın qarşısını almaq zərurətindən qaynaqlanır? Narkotiklə beyni zombileşmiş xalq heç vaxt subyekt kimi tarix səhnəsinə çıxa bilməz. Görünür, Əfqanıstanın siyasi subyekt kimi tarix səhnəsinə çıxmasına “stavka edilib”. Bu planın reallaşdırılması üçün əfqan xalqının beyninin narkotik zəhərindən ayılması mütləqdir. Ola bilsin ki, Əfqanıstan səhnəyə önəmli proje kimi varid olacaq. Böyük Əfqanıstan kimi...

Hazırladı: RƏŞAD

Əyləncə səhifəsi

Çiyələk yeyin, sağlam olun

Mütəxəssislər bildirirlər ki, çiyələkdə olan zəngin qida maddələri insan sağlamlığında mühüm rol oynayır. Bu maddələr əsasən qan şəkərini idarə edir, xroniki xəstəliklərə qarşı qoruyucu təsirə malikdir. Çiyələk yeməklə, həm də onun şirəsində olan şiş əleyhinə maddələr ağciyər xərçəngi hüceyrələrinin inkişafının qarşısını alır. Beyni yaşlamağa qoymur, ona qırmızı rəng verən maddə damarlardakı qan təzyiqini normada saxlamaqla infarkt riskini azaldır, ürəyi sağlam saxlayır.

Evli kişilərin kökəlmə səbəbi

İlk uşaq dünyaya gələndən sonra kişilər təqribən 2 kilo kökəllər. Uzun illər bu kökəlməni öyrənməklə məşğul olan mütəxəssislər axır ki, bunun səbəbini öyrənilər. Ən əsası ata olan kişilərin çiyindəki məsuliyyət artır, bütün problemlərini özü həll etdiyi üçün idmana getməyə vaxt tapa bilmir.

İkinci səbəb isə uşaq olan evə dondurma, qurabiyyə kimi qidalardan daha çox girdiyi və adətdən kişilərin uşaqların yeməyindən də yeməkdir.

İspanağın xeyri

İspanaq bitkisinin tərkibində çoxlu miqdarda karotenoid maddəsi vardır. Dediym antioksidantlar selikli toxumaların, endotelinin qoruyucu funksiyalarını gücləndirir. Bu da insanın immunitet sistemə, görmə orqanlarının vəziyyətinə müsbət təsir göstərir. Məhz buna görə də yaşlı adamların daha çox ispanaq qəbul etməsi onları korluqla təhdid edən katarakta xəstəlikdən qorumuş olar.

Həmçinin bu xeyirli bitkidə sağlam sümüklər, normal qanın laxtalaması prosesləri üçün lazım olan K, eləcə ürək və qan damarlarını yaşadan E vitaminləri zəngindir.

Kakaonun effektiv təsiri

İdmançılar fiziki gərginlikdən sonra əzələlərin bərpasından ötürü bir sıra içkilərdən istifadə edirlər. Bütün bu içkilərin ən effektiv təsirə malik olduğu soyuq kakaondur. Onun bərpa etmə gücü başqa içkilərdən daha üstündür. Bu da əsasən kakaonun tərkibindəki karbohidratlarla zülalların düzgün ahəngi ilə bağlıdır.

Həmçinin az yağlı kakao əzələləri gərginliyə hazırlamaqla bərabər, orqanizmi tərləmə zamanı itirdiyi elektrolitlərlə, maqneziumla, kaliumla, kalsiumla təmin edir.

Həm də kakaon ürək-damar xəstəliyinə qarşı faydalıdır. O, qan damarlarının divarlarında xolesterin piliğini əridir.

Duzdan imtina

Duzdan az istifadə edilməsi, müəyyən yaşdan sonra bundan tam şəkildə imtina olması hər bir şəraitdə adamın ömrünü uzadır. Həkimlərin dediyinə görə, xörəyə dad qatan duzdan bir qədər uzaq durmaq uzun ömürlüyün əsas şərtidir. Sən demə, duz insan orqanizminin qocalmasını sürətləndirir.

Gündə iki-üç iyde yeyəndə...

İydanın tərkibində olan maddələr sakitləşdirici təsirə malikdir, nəticədə sinir sisteminin fəaliyyətinə müsbət təsir edir, adamın əhval-ruhiyyəsini qaldırır. Bu şəfəverici meyvənin dəmləməsi nəfəs yollarını təmizləməklə onun rahatlığına yol açır. İyde yarpağından, qabığından hazırlanmış dəmləmə bir sıra xəstəliyə dərmandır. Onu da bildirək ki, iydeni təzə halda yemək, həm də ondan müəbbə, cəm, kompot hazırlamaq olar. Bezi ölkələrdə isə bu meyvəni qurudub un hazırlayırlar və undan müxtəlif şirniyyatlar bişirirlər.

Mədə yarası olanlar...

Bir qaşığı zəfəranı dörd hissəyə bölüb, bir hissəsini bir qaşığı bal ilə az su olmaqla qarışdırırlar. Həmin melulu təqribən üç gün qaralıq yerdə saxlayırlar. Hazır olandan sonra mədə yarası olan ondan səhər yeməyindən qabaq istifadə edir. Bu üsulla az müddət keçir və mədə öz qaydasına düşür.

Hazırladı: Zəfər ORUCOĞLU

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis”

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Eldar SABİR
Sabiq millət vəkili

“Həyatda qalmağımın səbəbkarları...”

Eldar Sabiroğlu:
“Heydər Əliyev dedi ki, darıxma oğlum...”

Bu gün mənim həyatımda ən acı xatirə olaraq qalır və ömrümün sonuna qədər də mənimlə bərabər olacaqdır.

1999-cu il, iyun ayının 11-də Milli Məclisdən çıxıb evə gəlirdim. Maşında idim, baxdım ürəyim sancdı. Ağrı gəldikcə şiddətlənir, amanımı kəsirdi. Sürücüyə dedim ki, deyəsən, məni infarkt vurdu, təcili sür maşını Kardioloji İnstitutu.

Yolda Əli İnsanova zəng etdim və halımı ona söylədim. Allahıma yalvarırdım ki, hökm sənin əlindədi, rica edirəm ölümümü bir az gecikdir və qoy çatım ailəmə, sonra yenə haqqın dərgahına göndərsən məni. Allahım mənim yalvarışlarımı eşitdi. Sürücüm Rafiq göz yaşları və həyəcan içərisində məni xəstəxanaya çatdırdı. Reanimasiyada ilk kliniki ölüm keçirdim.

Sonuncu 7-ci kliniki ölümün ağzından Allah məni xilas etdi...

Səhər təzəcə açılırdı, atamı başımın üstündə gördüm. Ağlayırdı. Bir damlası düz ürəyimin üstünə düşdü və elə bil atamın sanki dənizə dönmüş bu bir damla göz yaşı mənə tələsməməyi deyirdi.

Bu anı heç unuda bilmirəm. Ölümle qarşılaşdığımın üçüncü günü idi. Hörmətli Əli İnsanov palataya daxil oldu və mənə dedi ki, Prezident Heydər Əliyev sənə danışmaq istəyir, imkan varmı?! “Son nəfəsim olsa da, Onunla danışmaq mənim üçün unudulmaz bir tarixdir”, - deyərək Əli müəllimə cavab verdim. O, cibindən telefonu çıxardaraq bu dahi insanla məni danışdırdı. Səsinə eşidərkən gözlərim doldu... Mənə möhkəm olmağı tapşırırdı və dedi ki, darıxma oğlum, təyyarəmi Moskvaya göndərmişəm, axşam Kreml xəstəxanasından görkəmli kardioloqlar yanında olacaqlar.

Heydər Əliyev -100” videolayihəsinə start verilib

Onun “darıxma oğlum” sözü məni lap kövrəltdi. İki ay sonra isə hörmətli İlham Əliyev məni müayinə üçün Londona Kral xəstəxanasına göndərdi. Artıq 22 ildir ki, infarkt keçirdiyim tarix tamam oldu. Bu gün həyatda qalmağımın üç səbəbkarı var. Birinci Allahım, sonra isə Ata-Bala HEYDƏR ƏLİYEV LƏ İLHAM ƏLİYEV-DİR!

Dünən ADP İdarə Heyətinin ölkədə və dünyada baş verən ictimai-siyasi vəziyyətə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən “Hürriyyət”ə verilən məlumata əsasən, İdarə Heyəti ilk öncə Rusiyanın Ukraynaya qarşı apardığı işğalçı müharibənin dinamikasını müzakirə edib.

Müzakirələr zamanı ötən həftə Ukraynanın Xerson vilayətində SES-in partladılması hadisəsinə diqqət çəkən toplantı iştirakçıları, bu hadisənin təkcə bir müharibə cinayəti kimi deyil, eyni zamanda ekoloji və nəticə etibarilə insanlığa qarşı cinayət kimi də-

ADP-dən konfederasiya təklifi..

Partiya Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin konfederativ səviyyəyə qaldırılmasını məqsədamüvafiq hesab edir

yərləndiriblər.

İdarə Heyəti baş vermiş məlum cinayətin əsl günahkarlarının müəyyən edilməsi və məsuliyyətə cəlb edilməsi ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyəti müstəqil komissiyaın yaradılmasına, eyni zamanda müharibələr nəticəsində törədilən bu tipli ekoloji cinayətlərin qarşısını almaq naminə daha ciddi beynəlxalq cəza mexanizmlərini işlənilib hazırlanmasına çağırır. İdarə Heyəti bir daha Rusiyanın Ukrayna ərazisində törətdiyi hərbi cinayətləri kəskin şəkildə pisləyərək, bu müharibənin Ukraynanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazi bütövlüyü və suverenliyinin tam bərpa olunması ilə tez bir zamanda başa çatmasının vacibliyini bildirir.

Sülh danışıqlarının nəticəsiz qalması...

ADP İdarə Heyəti Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində aparılan danışıqlar və bu danışıqların hələ də nəticəsiz qalması ətrafında fikir mübadiləsi aparıb. Müzakirələrdə bəzi rus politoloqların Rusiyanın iştirakı olmadan aparılan danışıqların və imzalanacaq sülh sazişinin heç bir perspektivi olmayacağı ilə bağlı verdikləri bəyanatları diqqət çəkən toplantı iştirakçıları, Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bu günə kimi imzalanmasına Rusiyanın ciddi şəkildə mane olduğunu, rus “sülhməramlıları”nın Azərbaycan ərazisində mövcudluğu dönməndə sülh müqaviləsinin imzalanması perspektivinin olmadığını vurğulayıblar və Rusiya “sülhməramlı” kontingentinin ölkə ərazisindən çıxarılmasının vacibliyini bir daha qeyd ediblər. İdarə Heyəti bir daha Azərbaycan-Ermənistan arasında aparılan sülh danışıqlarında üçüncü bir tərəfin iştirakını yersiz he-

sab etdiyini, bu prosesin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində iki dövlət arasında aparılmasının vacibliyini bildirib.

Hökumətin “cərimə siyasəti”nin yanlış olması...

ADP İdarə Heyəti son zamanlar ölkədə bir çox cərimələrin və rüsumların məbləğlərinin artırılması və yeni növ cərimə və rüsumların tətbiq edilməsi ilə bağlı müvafiq qanunverici aktlarında edilən dəyişiklikləri də müzakirə edib. Müzakirələrdə hökumətin cərimə rüsum siyasətinin yanlış olduğu və ölkədəki yarımçıq iqtisadi siyasətin nəticələrini kompensasiya etməyə xidmət etdiyi bildirilib. İdarə Heyəti hakimiyyəti vətəndaşları var-yoxdan çıxarmağa xidmət edən artan templi cərimə və rüsum siyasətindən imtina etməyə, cərimələri və rüsumları ölkə vətəndaşlarının gəlirlərinə uyğunluğunu təmin edilməsi istiqamətində addımlar atmağa çağırır.

ADP İdarə Heyəti 2023-cü ilin dövlət büdcəsində dəyişikliklər haqqında qanun layihəsi ətrafında da müzakirələr aparıb. Müzakirələrdə adı çəkilən qanun layihəsində cari ilin büdcə artımından əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə ayırmaların nəzərdə tutulmaması qətiyyətlə pislənilib. İclasda, həmçinin, hökumətin yanlış sosial siyasətinin Azərbaycan dövlətçiliyi üçün təhdid yarada biləcək əhali artımının artıq mənfəəyə doğru inkişaf etdiyi vurğulanıb və ölkədə uşaqpulunun verilməsi məsələsinin vacibliyi bir daha qeyd edilib.

Sahibkarların üzləşdiyi problemlər

ADP İdarə Heyəti son zamanlar regionlarda sahibkarların üzləşdiyi

problemlərin kütləvi hal almasını da müzakirə edib. Müzakirələr zamanı sahibkarlara dövlət qayğısının olmaması, onlara qarşı məmur sahibkarlar tərəfindən basqıların olması, kəndlərdə torpaqların sakinlərdən qeyri-qanuni yollarla alınması, süni yollarla sahibkarların müflis edilməsi və onların istehsal prosesindən çıxarılması halları qətiyyətlə pislənilib, müvafiq dövlət orqanlarından azad sahibkarlığın inkişafına zərbə vuran, vətəndaşların var-yoxdan çıxmasına, bazarlarda durmadan qiymətlərin artmasına və nəticə etibarilə dövlət məmurlarının isə qeyri-qanuni yollarla ifrat varlanmasına səbəb olan bu halların qarşısının alınması istiqamətində tədbirlər görməyi tələb edib.

ADP İdarə Heyəti son zamanlar ölkə ərazisində baş verən sel daşqınları və onun fəsadları ətrafında da fikir mübadiləsi aparıb. Müzakirələrdə bir çox dağlıq rayonlarda sel yataqlarının qanunsuz yollarla zəbt edilməsi nəticəsində yaşayış yerlərinin daşqınlarla üzləşməsindən narahatçılığını ifadə edib və müvafiq dövlət orqanlarını yaşayış məntəqələrinin və əkin sahələrinin sel daşqınlarından qorunması istiqamətində dövlət proqramı işləyib hazırlamağa çağırır.

ADP İdarə Heyəti R.T.Ərdoğanın yeni prezidentliyi dönməndə Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinin perspektivləri ətrafında da fikir mübadiləsi aparıb. Müzakirələrdə qarşıdakı mərhələdə Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin konfederativ səviyyəyə qaldırılmasının məqsədamüvafiq olduğu bildirilib, bu əlaqələrin rus qoşunlarının Azərbaycanı çıxarılmasına, Azərbaycanda demokratik ənənələrin formalaşmasına və Azərbaycan iqtisadiyyatının modernləşdirilməsinə töhvə verəcəyinə əminlik ifadə edilib.

Hazırladı: KƏNAN

Rusiya-Ukrayna savaşında son duruma dair verilən məlumatlarda qeyd olunur ki, Ukrayna hərbiçiləri Donetsk vilayətinin Makarovka qəsəbəsini işğaldan azad edib, həmçinin Baxmut istiqamətində və cənubda irəliləyib. Bu barədə informasiya verən Ukrayna müdafiə nazirinin müavini Anna Malyarın sözlərinə görə, Ukrayna ordusu müdafiə olduğu istiqamətlərdə bir dənə də olsun mövqə itirməyib, Baxmut istiqamətində hücum əməliyyatlarını davam etdirir və Berxovski su anbarı ərazisində uğurlar əldə edib.

Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahının yaydığı məlumatda isə deyilir ki, rus hərbiçiləri əsas səylərini Avdeyev, Baxmut, Marinsk və Liman istiqamətində cəmləşdirməkdə davam edir, orada ağır döyüşlər davam edir: "Düşmənin Avdeyevka istiqamətində hücum cəhdi uğursuz alınıb. Onlar Baxmut istiqamətində Belaya Qora və İvanovskiyə doğru irəliləməyə də uğursuz cəhd edib. Marinka yaxınlığındakı ukraynalı əsgərlər işğalçıların bütün hücumlarını dəf ediblər. Liman istiqamətində son 24 saat ərzində düşmənin Belqorovka ərazisində uğursuz hücum əməliyyatları aparır. Baxmut istiqamətində də düşmənin taktiki vəziyyəti yaxşılaşdırmağa cəhd edib". O da bildirilir ki, ruslar Baxmut yaxınlığında son bir həftə ərzində xeyli itki verib. Belə ki, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahı Rostov vilayətinəki hərbi hospitala hər gün 50-dən çox rus əsgərinin ağır vəziyyətdə gətirildiyini də əlavə edib: "Xəstəxana həddən artıq doludur və kəfiyyət qədər tibbi personalın olmaması səbəbindən ağır yaralıların arasında ölüm nisbəti yüksəkdir".

"Ukraynanın əks-hücum əməliyyatı uğurla davam edərsə, Arayik Arutunyan başının dəstəsi ilə Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin kolonunda qaçmağa məcbur qalacaq"

Gördüyünüz kimi, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin əks-hücum əməliyyatı artıq öz nəticəsini verməkdədir. Bu səbəbdən də həm yerli, həm də əcnəbi ekspertlərin fikrincə, Ukrayna ordusu bu tempdə davam edərsə, o zaman tezliklə Kremli danışıqlar masasına oturmaq və onun ciddi güzəştlərə gətirməsinə nail olmaq mümkündür. Mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hurriyyet"lə bölüşən Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri, Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə də bu qənaətdədir ki, həm öz ölkəsinin, həm də regionun azadlığı uğrunda vuruşan Ukrayna əsgəri bu müharibədə qalib olacaq: "ABŞ Ukraynaya 40 milyard dollarlıq hərbi yardım ayırıb. Ukrayna müdafiə olunur, Rusiyanın irəliləyişi kifayət qədər durdurulub. Amma hələ də dövlət sisteminə korrupsiya qalmaqdadır. Qeyd edim ki, ABŞ bu pulu nağd şəkildə Ukraynaya ayırsaydı, o zaman Rusiya prezidenti Vladimir Putin çoxdan Kiyevi işğal etmişdi. Çünki Ukraynada sistem 30 ildir ki, korrupsiya və dövlət əmlakının ta-

müxalifət isə xalqı terrorçu rejimə qarşı etiraza çağırır"

Rusiyada azadlıq mübarizəsinin başladığını qeyd edən politoloq Xaqani Cəfərinin sözlərinə görə, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin tərəfində vuruşan "Başqırdlar" bölüyünün əsgərləri başqırdlara, tatarlara, qafqazlılara və digər xalqlara Rusiya imperiyasından xilas olmaq üçün azadlıq mübarizəsinə başlamaq çağırışı ilə müraciət ediblər: "Müraciətdə deyilir: "Ukrayna Silahlı Qüvvələri əks-hücum və işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsinə başlayıb. Ukraynanın qələbəsi Rusiya tərəfindən əzilen bütün xalqlar üçün azadlıq əldə etmək şansdır. Rusiya imperiyasının mövcudluğuna tezliklə son qoyulacaq. Hərəkət

"Rusiyanın daxilində azadlıq mübarizəsi güclənəcək"

lanmasında öncül yerlərdən biri olub. Ukraynalı məmurlar orduya ayrılan pulları kifayət qədər mənimşəyib. Düzdür, prezident Vladimir Zelenski təmizləmə işləri aparır, müəyyən dərəcədə korrupsiyanın qarşısını almağa çalışır. Lakin buna baxmayaraq, Ukraynadakı sistem heç də ideal deyil. Bu səbəbdən də prosesi Vaşinqton idarə edir. Çünki Ukraynada məmur sistemi 30 ildir kriminal düşüncəyə malik olub. Həsab edirəm ki, bu, geopolitik müharibədir. Odur ki, həm öz ölkəsinin, həm də regionun azadlığı uğrunda vuruşan Ukrayna əsgəri bu müharibədə qalib olacaq".

Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri onu da əlavə edib ki, əgər Ukraynanın əks-hücum əməliyyatı uğurla davam edərsə, o zaman Azərbaycan bu ilin axırına kimi Xankəndidə üç rəngli bayrağımızı dalğalandıracaq: "Yəni, bununla da qanunsuz silahlı erməni birləşmələrinə qarşı hərbi əməliyyatların keçirilməsi üçün şərait formalaşır. Silahlı separatçılar da təxribatlarını davam etdirir. Düşünürəm ki, əgər Ukraynanın əks-hücum əməliyyatı uğurla davam edərsə, o zaman Azərbaycan bu ilin axırına kimi Xankəndidə üç rəngli bayrağımızı dalğalandıracaq, Arayik Arutunyan başının dəstəsi ilə Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin kolonunda qaçmağa məcbur qalacaq".

"Rusiya Xerson istiqamətindəki qüvvələrinin bir hissəsini Zaporozhye cəbhəsinə göndərəcək, çünki müharibənin taleyi məhz bu istiqamətdə həll olunacaq"

Ukrayna ordusunun cəbhənin cənub-şərq - Donetsk-Zaporozhye kəsişməsi və Zaporozhye vilayəti istiqamətində irəliləməyə başladığını vurğulayan siyasi şərhçi Şahin Cəfəri isə bildirib ki, Rusiya Xerson istiqamətindəki qüvvələrinin bir hissəsini Zaporozhye cəbhəsinə göndərəcək, çünki müharibənin taleyi məhz bu istiqamətdə həll olunacaq: "Rusiya hərbi rəhbərliyinə yaxın "telegram" kanalları bir sıra məntəqələri itirdiklərini etiraf etməyə başlayıblar. Hal-

Məhəmməd Əsədullazadə: "Əgər Ukraynanın əks-hücum əməliyyatı uğurla davam edərsə, o zaman Azərbaycan bu ilin axırına kimi Xankəndidə üç rəngli bayrağımızı dalğalandıracaq"

buki, Ukrayna ordusunun cəbhə xətti boyunca kəşfiyyat döyüşlərinə başladığı ilk günlərdə bu kanallarda bayram əhval-ruhiyyəsi hökm sürürdü, çünki bir çox istiqamətdə ilk həmlələr uğurla dəf edilirdi və qarşı tərəf ciddi itkilər verirdi. Lakin kəşfiyyat əməliyyatları nəticəsində Rusiya artilleriyasının və digər atəş vasitələrinin "maskirovka" olunmuş mövqeləri Ukrayna tərəfindən müəyyən olunduqdan sonra Ukrayna ordusu artilleriya və reaktiv yaylım atəş vasitələri ilə non-stop rejimində onları sıradan çıxarmağa başlayıb. Müdafiə olunan tərəf hücum edənlərdən heç də az itki vermir, ciddi itkilərə məruz qaldıqlarını rus hərbi blogerləri də yazır. Bunun nəticəsində Ukrayna ordusu bir neçə istiqamətdə düşmənin 1-ci müdafiə xəttini keçib. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiya bir ilə yaxındır Zaporozhye istiqamətində müdafiəni möhkəmləndirməklə məşğuldur. Orada minalanmış sahələrdən, xəndək-səngər sistemlərindən ibarət 3 müdafiə xətti yaradılıb. Müdafiəni 58-ci Ümumqoşun Ordusu və Hava-Desant Qüvvələri həyata keçirir. Kaxovka HES-i partladıqdan sonra Rusiya Xerson istiqamətindəki qüvvələrinin də bir hissəsini Zaporozhye cəbhəsinə göndərəcək. Bütün bunların səbəbi odur ki, müharibənin taleyi məhz bu istiqamətdə həll olunacaq".

Siyasi şərhçi hesab edir ki, Uk-

Şahin Cəfəri: "Ukrayna komandanlığının məqsədi Rusiyanın Krıma açdığı quru dəhlizini bağlamaqdır"

rayna komandanlığının məqsədi mühüm nəqliyyat qovşağı Melitopol şəhərinə və Azov sahilinə irəliləyərək Rusiyanın Krıma açdığı quru dəhlizini bağlamaqdır: "Bu vəzifəyə nail ola bilsələr, Rusiya ordusunun Krımdakı və Dneprin sol sahilindəki qruplaşması ilə Donbas qruplaşması arasında əlaqə kəsiləcək. Bu halda Krım və Xersonun cənubundakı Rusiya ordu hissələri operativ mühasirəyə düşmüş olacaq, Ukrayna ordusu heç şübhəsiz, Kerç körpüsünə növbəti dəfə zərbə endirəcəyi üçün həmin qüvvələrin logistika-təchizat imkanları aradan qalxacaq. Bu isə Krımın ya sülh danışıqları, ya da Rusiya razılaşmasa, hərbi yolu geri alınmasının önünü açacaq. Məhz buna görə Zaporozhye istiqaməti ölüm-dirim mübarizəsinə səhnə olmaqdadır. Döyüşlərin intensivliyi yüksələn xətlə gedəcək, hər iki tərəf ağır itkilər verir və verəcək. Ötən il Xarkov əməliyyatında olduğu kimi, Ukrayna ordusunun minimal itkilərlə sürətli hücumlarını gözleməyə dəyməz. Hazırda Ukraynanın strateji hücum əməliyyatının ilk mərhələsindəyik. Ukrayna komandanlığı əsas qüvvələrini hələ döyüşə daxil etməyib. Bu əməliyyat üçün formalaşdırılmış 40 briqadanın 10-15 faizini əməliyyatlara cəlb olunduğu bildirilir. Bütün yay boyunca çox ağır döyüşlərin şahidi olacağıq".

"Rusiyada azadlıq mübarizəsi başlayır,

Xaqani Cəfəri: "Ukraynanın qəti qələbəsi Rusiyanın taleyini həll edəcək, odur ki, Dərbənd başda olmaqla, şimal torpaqlarımızın işğaldan azad olunacağı gün yaxınlaşır"

etmək vaxtıdır, hər şey indi həll olunur! Susmayın, qalxın, azadlığını üçün mübarizə aparın!" Başqırdlarla yanaşı, tatarlar, çeçenlər, dağıstanlılar və Rusiya əsarətində yaşayan xalqların böyük əksəriyyətinin təmsilçiləri son günlər eyni məzmunlu çağırışlar edirlər. Rusiya müxalifəti də oxşar mövqedən çıxış edərək, xalqı terrorçu rejimə qarşı mübarizəyə çağırıb. Rusiyada partizan müharibəsi də güclənərkədir. Xüsusilə qeyri-rusların əksəriyyəti təşkil elədiyi bölgələrdə hərbi məqsədlər üçün istifadə edilən dövlət müəssisələrinə və infrastruktur-lara zərbə vurulması genişlənir".

Politoloq əlavə edib ki, Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin, polsin bütün çətinliklərinə baxmayaraq, partizan mübarizəsinə ləğv etmək mümkün olmayıb: "Üstəlik, partizan hərəkatının "gəncləşdiyi" müşahidə olunur. Son zamanlar həyata keçirilən əməliyyatların əsasən yeniyetmələr tərəfindən törədildiyi məlum olub. Ukrayna ordusu uğurlar qazandıqca Rusiyanın daxilində də azadlıq mübarizəsi güclənəcək. Ukraynanın qəti qələbəsi Rusiyanın taleyini həll edəcək. Dərbənd başda olmaqla Şimal torpaqlarımızın Rusiya işğalından azad olunacağı gün yaxınlaşır!"

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Bugünlərdə "Hürriyyət" in redaksiyasına müraciət edən Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Deputat küçəsi, ev 1A sakini, kiçik sahibkarlıqla məşğul olan Rəhilə Abbas qızı Cavadova adıçəkilən rayonun icra başçısı Adil Vəliyevin göstərişi ilə dəmiryolu stansiyası yanında ona məxsus olan 72 kvadratmetrlik dükanın, içərisində 20 min manat dəyəri olan avadanlıqla birlikdə traktorla dağıldığını, yerlə bir edildiyini iddia edib.

"Razılaşmaya əsasən icra başçısı sahibkarlara hər kvadratmetr üçün 1200 manat verəcəyini bildirdi, sıra mənə çatanda isə icra nümayəndəsi dedi ki, sizə hər kvadratmetr üçün 800 manat veriləcək"

Üzləşdiyi hadisə ilə bağlı müvafiq qurumlara müraciət etdiyini, lakin hələ də problemin həll olunmadığını deyən şikayətçinin sözlərinə görə, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyev ona və digər dükan sahiblərinə verdiyi vədə əməl etməyib: "Sabunçu Dəmiryol Stansiyası yanında 100-ə yaxın ticarət obyekti vardı. Həmin cərgədə mənim də 72 kvadratmetr sahəsi olan dükanım var idi. 2013-cü ilin mart ayında Sabunçu rayon icra başçısı tərəfindən bütün mağaza sahibləri görüşə dəvət olundular. Görüşdə Adil Vəliyev bildirdi ki, ərazidə yenidənqurma işləri aparılmalıdır. O dedi ki, mağazalarınız müasir tələblərə uyğun olmadığından sökülüb yerində yeni ticarət mərkəzi tikiləcək. Əlavə etdi ki, söküləcək mağazaların əvəzinə həmin ticarət mərkəzində hər bir sahibkara öz kvadratmetrinə uyğun yer veriləcək və bizimlə qanuni şəkildə üçtərəfli müqavilə bağlanacaq. Tərəflərdən biri Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti, ikincisi sahibkar və üçüncüsü isə tikinti aparın qurum olacaq. Biz icra başçısından tikinti müddətində nə ilə dolanacağımızı soruşduqda o, qeyd etdi ki, hər bir sahibkara sahib olduğu dükanın sahəsinə uyğun məbləğ təyin ediləcək. Bildirdi ki, həmin məbləğ icra hakimiyyəti tərəfindən veriləcək və müqavilədə əks olunacaq. Adil Vəliyev dedi ki, həmin məbləği dövr etdirib ailənizi dolandırarsınız, ticarət mərkəzi tikilib hazır olanda isə məbləği geri qaytararsınız, biz də mağazalarınızı sizə təhvil verərik. Beləcə, icra başçısının sözlərinə inanıb onunla razılaşdıq. Razılaşmaya əsasən icra başçısı sahibkarlara hər kvadratmetr üçün 1200 manat verəcəyini bildirdi. Mən də daxil olmaqla hər bir sahibkar bu məbləğlə razılaşdıq. Bir neçə gün sonra sıra ilə sahibkarlar müqavilə bağlayıb pullarını aldılar. Sıra mənə çatanda icra nümayəndəsi bildirdi ki, sizə hər kvadratmetr üçün 800 manat veriləcək. Səbəb kimi mağazamın ikinci cərgədə olduğu deyildi. Təbii ki, bununla razılaşmadım. Dedilər ki, bu, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyevin tapşırığıdır. Bununla

"İnsan nə qədər qəddar olmalıdır ki, mağazanı içərisi 20 min manat dəyərində avadanlıqla birlikdə traktorla dağıtsın"

lar. Lakin aramızda ələdə olunan bu razılaşmaya dair sənəd təqdim etmədilər. Nəhayət, 10 ay sonra Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin baş hüquqşünası Neyman Əzizov bizi qəbula çağırdı və dedi ki, sizə verilən pulun hamısını gətirin, sənədləşmə işlərinə başlayırıq. Bildirdim ki, hələ mağazaların təmiri qalıb, suvağı, işığı, suyu yoxdur, yollar çəkilməyib. Qeyd etdi ki, 1-2 aya hamısı düzələcək. Onda dedim ki, siz 65 min yox, 55 min verəcəm, tam hazır olanda isə yerdə qalan 10 mini də verə-

Sabunçunun icra başçısı sahibkarın obyekti yerlə-yeksan edib

Rəhilə Cavadova: "Adil Vəliyevə dedim ki, 5 övladımdan ikisi I qrup əlil, digəri Vətən Müharibəsi qazisidir, çox ağır durumda olduğumu da qeyd etdim, o isə bunlara məhəl qoymadan "Hara istəyirsən şikayət et" deyərək, məbləği artırmayacağını bildirdi"

"Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin yetkili şəxsləri həyat yoldaşıma hədə-qorxu gəlib, onu həbslə şantaj ediblər"

bağlı dəfələrlə icra hakimiyyətinə üz tutsam da, heç bir xeyri olmadı. Nəhayət, bir dəfə icra başçısı məni qəbul etdi. Ona narazılığımı bildirdim və ailə vəziyyətim haqda məlumat verdim. Dedim ki, 5 övladımdan ikisi I qrup əlil, digəri isə İkinci Qarabağ savaşı - Vətən Müharibəsi qazisidir. Çox ağır durumda olduğumu qeyd etdim. İcra başçısı isə bunlara məhəl qoymadan "Hara istəyirsən şikayət et" deyərək, məbləği artırmayacağını bildirdi. Bu zaman "Mənə də hamı kimi hər kvadratmetr üçün 1200 manat verilməyincə mağazamın sökülməsinə icazə verməyəcəm" dedim. Ancaq bunun heç bir faydası olmadı, bir ay sonra xəbər çatdı ki, icra başçısı obyektimin yerlə-yeksan edib. İnsan nə qədər qəddar olmalıdır ki, mağazanı içərisi 20 min manat dəyərində avadanlıqla birlikdə traktorla dağıtsın".

"İcra Hakimiyyətinin baş hüquqşünası Neyman Əzizov "Kimə şikayət etsəniz də heç bir nəticəsi olmayacaq. Ancaq başçının dedikləri olacaq. İstər məhkəmədə, istərsə də prokurorluqda tanışları var. Boş yerə pul xərcləyəcəksiniz", deyə cavab verdi"

Bundan sonra həyat yoldaşı ilə birlikdə icra başçısının qəbuluna düşməyə çalışdığını vurğulayan Rəhilə Cavadova qeyd edib ki, Adil Vəliyevlə görüşə bilməsə də, icra hakimiyyətindən onlara bu işin birbaşa başçının nəzarətində olduğunu bildiriblər: "Bir-neçə dəfə get-gəldən sonra icra başçısının qəbuluna düşə bildik. Adil Vəliyev məbləği bir qədər artıraraq, bizə hədə-qorxu gələrək son olaraq 65 min manat verəcəyini dedi. Biz razılaşmayıb otağı tərk etdik. Sonra Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin baş hüquqşünası Neyman Əzizovun qəbuluna getdik. O, bizi normal qarşılasa da, bu işlə bağlı köməklik edə bilməyəcəyini qeyd etdi. Neyman Əzizova icra başçısından şikayət edəcəyimizi dedik də isə "Kimə şikayət etsəniz də heç bir nəticəsi olmayacaq. Ancaq başçının dedikləri olacaq. İstər məhkəmədə, istərsə də prokurorluqda tanışları var. Boş yerə pul xərcləyəcəksiniz", deyə cavab verdi. Beləcə, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin baş hüquqşünası bizə 65 min manatı alıb sakit durmağı məsləhət gördü".

Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyevin əməllərini vəzifədən sui-istifadə edib sadə vətəndaşları əzmək, onların hüquqlarını tapdamaq kimi

qiymətləndirən şikayətçi iddia edir ki, icra hakimiyyətində onun həyat yoldaşı şantaja, təhdidə məruz qalıb: "Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin yetkili şəxsləri həyat yoldaşıma hədə-qorxu gəlib, onu həbslə şantaj ediblər. Belə ki, icra nümayəndəsi Adil Vəliyevin birinci müavini Şakir Aliyevə "İcra başçısı bildirib ki, əgər həmin məbləğlə razı olmasa, narazılıq edib şikayət etsə, əlimizdə - 13-cü polis bölməsində onun həyat yoldaşı haqda video kaset var. Zəng edin polisə və tapşırıq verin ki, onun haqqında cinayət işi qaldırınsınlar", deyərək təhdid ediblər. Həyat yoldaşım bilib ki, onu şərhləyib, şantaj edib obyekti əlimizdən almaq istəyirlər. Bu səbəbdən də dərhal icra hakimiyyətini tərk edib. Bir müddət sonra yenidən icra başçısının birinci müavini Şakir Aliyevin qəbulunda olduq. O, Sabunçu Dəmiryol Stansiyası yanındakı ticarət mərkəzinin tikintisinin 5-6 il çəkəcəyini bildirdi və bu səbəbdən də Bakıxanov qəsəbəsi, M.Fətəliyev küçəsində 1 il ərzində tamamlanacaq yeni ticarət mərkəzində istədiyimiz mağazanı seçə biləcəyimizi dedi. Beləcə, çarəsiz qalıb bu təkliflə razılaşdıq və oradan mağaza götürdük. Bununla da M.Fətəliyev küçəsində tikilən ticarət mərkəzinin layihəsində 1-ci və 2-ci mağazanın üstünə bizim adımızı yazdı-

rəm. Neyman Əzizov razılaşdı və pulu ona verdim. Lakin bunun üzərindən 5 ay keçdikdən sonra gördüm ki, başqa biri bizə ayrılan mağazanı təmir edir. O dedi ki, mağazanı icra başçısı Adil Vəliyevdən alıb. Bu barədə Neyman Əzizovlə söhbət zamanı o dedilənləri təsdiqlədi və bütün məsuliyyəti icra başçısının birinci müavini Şakir Aliyevin üstünə atdı. Həmin vaxt Şakir Aliyevin 4-5 ay əvvəl işdən azad olunduğunu öyrəndik".

Məhz bundan sonra Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən dəfələrlə aldadıldığını, digər mağazanın veriləcəyinə dair çoxsaylı vədlər verildiyini, lakin heç birinə əməl olunmadığını vurğulayan şikayətçinin sözlərinə görə, üzleşdiyi haqsızlıqla bağlı birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, baş nazir Əli Əsədova, daxili işlər naziri Vilayət Eyvazova, baş prokuror Kamran Əliyevə və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizova müraciət etsə də, heç bir nəticəsi yoxdur: "Odur ki, "Hürriyyət" vasitəsi ilə yenidən adıçəkilən rəhbər şəxslərə və digər müvafiq qurumların yetkililərinə müraciət edərək, onlardan ailə vəziyyətimizin ağır olduğunu, o cümlədən 5 övladımdan ikisinin I qrup əlil, digərinin isə Vətən Müharibəsi qazisi olduğunu nəzərə alaraq, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyev tərəfindən bizə qarşı edilən haqsızlıqların aradan qaldırılmasına yardım etmələrini xahiş edirəm".

"Hürriyyət"

Eramızın 108-ci ilində Roma imperatoru Trayan bir əsrdən çox davam etmiş müharibələrdən sonra Dakianı işğal etdi. İndiki Rumıniya qədim Dakianın varisi sayılır. Çox çəkmədi ki Roma mədəniyyətinin təsiri altında ölkədə hər şey dəyişdi. Ümumi qırğından xilas olub ölkənin dağlı, meşəli bölgələrinə çəkilənlər yetişən nəsilədən kamil, hər cürə silahla vuruşa bilən döyüşçülər hazırlamağa başladılar. Dak xalqı qisas odunda yanırdı, romalılar əmin-amanlıq yaradıb təsərrüfatı məhv olmaqdan qorudularsa, amma millət yadellini torpağında görmək istəmirdi. Günlərin bir gününü tayfa başçıları qarşısında bir qoca döyüşçü cavanlara qılinc oynatmağın sirlərini öyrədkən deyir, balalarım, unutmayın ağır yaranıb can verəndə də gücünüzü toplayıb gül-məlisiniz.

Bir gənc döyüşçü dillənir: - Ustad, mən öləndə niyə gül-məliyəm, axı bu sonudur. Belə yerdə gülərlər?

Qocanın rəngi qaçır, bir söz demədən təlim qılincini yerə atıb uzaqlaşmaq istəyəndə tayfa başçısı soruşur, axı nə oldu, nə baş verdi.

Ustad cavab verir: - Əsl dak balası bu sualı verməməli idi. Dədə-babalarımızdan bizlərə vəsiyyətdir, xalq, vətən yolunda həlak olmaq səadətdir. Bu səadət də hər kəsə nəsib olmur. Can verən elə buna görə də gülməlidir, sevinməlidir ki, tale ona bu qisməti verib. Əgər bu cavan belə sualı verirsə, deməli bizim zəhmətimiz boş çıxıb, onun ürəyinə vətən sevgisini sala bilməmişik...

... Bəli, əsl dak döyüşçüsü can verəndə gülməli idi. Dünyanın bir çox qövmündə, xalqında belə adətlər olub. Bizim dost-doğma Səfəvi xanədanının məşhur qorçu alayını, üç əsr ərzində Avropa dövlətlərini qorxu altında saxlaya bilmiş yeniçəri körpüsünü, Şeyx Şamilin müridlərini, Gəncə üsyançıları xatırlayın... 1920-ci ildə Gəncə xalqının göstərdiyi şücaətə tarixdə analoq tapmaq çətindir. Rusların sadıq nökrü Çingiz İldırım Bakıdakı mitinqdə Gəncədə başı papaqlı qal-

Unutqanlıq xəyanətə gətirib çıxarır

Bu boyda ölkədə bir kişi də tapılmadı ki, S.Vurğunun, M.İbrahimovun, Süleyman Rəhimovun, Rəsul Rzanın və digər ədəbiyyat "əyanlarının" yaxalarından tutub soruşsun, niyə kar, kor olmuşunuz, Lenini, Stalini, Azərbaycanı miskin müstəmləkə gününə salmış mənfur kommunist üsul-idarəsini tərifi etməkdən yorulmadınız? Gündəzə verdiyiniz qələm sahibləri o yana dursun, bəs qədim bir şəhərin qana qərq edilməsi sizlərə təsir eləmədi?

Qafqazın tarixində satqın tayfa başçıları, ordu sərkərdələri olub, amma bir əsrdən də çox vaxt ərzində Rusiyadan ən həqarətli münasibət görmüş bir xalqın birdən-birə hansısa avantüristin hökmü ilə belə rüsvayçılığa qol qoyması inanılmazdır

madı, deyəndə düzünü söyləmişdi. Balaca bir şəhərdə on mindən də çox soydaşımız həlak olmuşdu. Qılincdən keçirilmiş uşaqların, qadınların sayı indi də gizlədilir. Dərd odur ki, neçə qərinə ərzində başları millətin qatillərini tərifi etməyə, onun şanlı tarixini ləkələməyə qarışmış ordenli, medallı alçaqlardan biri Gəncə faciəsindən bir kəlmə də yazmadı. **Bu boyda ölkədə bir kişi də tapılmadı ki, S.Vurğunun, M.İbrahimovun, Süleyman Rəhimovun, Rəsul Rzanın və digər ədəbiyyat "əyanlarının" yaxalarından tutub soruşsun, niyə kar, kor olmuşunuz, Lenini, Stalini, Azərbaycanı miskin müstəmləkə gününə salmış mənfur kommunist üsul-idarəsini tərifi etməkdən yorulmadınız? Gündəzə verdiyiniz qələm sahibləri o yana dursun, bəs qədim bir şə-**

hərin qana qərq edilməsi sizlərə təsir eləmədi?

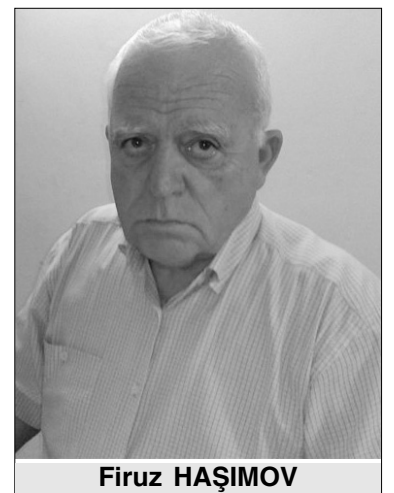
Ziyalıları tərəfindən keçirilmiş qiymətinə satılmış bu məmləkətdə din və millət xaini Qatir Məmmədə, qatil Şaumyana, Korova və digər yaramazlara heykəl qoyuldu, bir zərrə də həya eləmədən "Dədə Qorqud" kimi eposu urvatdan saldırlar, mən başqa utanc gətirən əməllərdən danışmıram, amma tariximizin ən faciəli səhifəsi sayılan Gəncə faciəsi yada düşmədi. Elə indinin özündə də bu mövzudan danışan yoxdur. Elə yaxşı ki yoxdur, yoxsa nəsimiləri, Qarabağ xanlarını, babəkləri gorbəgər edən Gəncə şəhidlərinin ruhlarını incidəcəklər.

...Almanlar SSRİ-nin üzərinə hücum keçəndə Rusiyada o şair, o yazıçı qalmadı ki, əyninə əsgər libası geyib bir işin qulpundan yapışmasın. Neçəsi partizanlara qoşuldu, ön sən-

gərlərdə vuruşdu, daha nələr, nələr. Qanlı toqquşmaların şahidi, iştirakçısı olmuş şairlərin əsərlərini indi də sakit oxumaq olmur.

Ən avam adam da görürdü ki, Şuşa da, Ağdam da, başqa şəhərlər də əyalət avantüristlərinin qurbanı olacaq. İndi Prezidentdən hər cür ənəm, mükafat, fəxri ad alan tüfeyli bandasının bir üzvü çaş-baş qalmış camaatın yanına getmədi. İndi isə buyurun tamaşa edin, bu ağaların "mordaları" telekallardan düşür. Nizami Cəfərov, Flora Xəlilzadə kimi televaizlər çıxıb müasir konformistlərin "vətənpərvər" valideynlərini tərifiylirlər. Yazımı davam etdirmək istəyirdim ki, neqafil xəbər eşitdim heç demə Çeçenistanın rəhbəri Kadirov üç min döyüşçü ilə Ukraynanın üzərinə gedib. Əsl la-keylik, əsl gədalıq buna deyirlər. 90-cı illərin əvvəllərində Cövhər Dudaşev başçılığı ilə qalxan hərəkət Moskvanın kürkünü birə salmışdı. Hərdən televizorda çeçenlərin təriqət yallılarına baxıb sevinir, onlara uğurlar arzu edirdik. Tarixdən bilir ki, Rusiyanın illər boyu çeçen xalqının (həm də bütün Qafqazın) başına gətirdiyi zülm-sitəmi təsvir etməkdə qələm acizdir. Dədə-baba torpa-

ğından Qazaxıstan çöllərinə sürgün edilən xalqlardan biri də biri də çeçenlər idi. Onların min ölüm-zülmə evlərinə qayıtmasından yazmaq çətindir. İstər çar hökuməti, istərsə kommunist ağalar millətin içində nifaq salmağı bacarırdılar. İmanında sabitqədəm din xadimləri ilə bacarmayanda, yuxarı təbəqəyə mənsubları şirnikləndirib tabe edirdilər. Əlavə torpaq, imtiyaz, zər-saçaqlı poqon almaq xatirinə varlılar, tayfa başçıları nəyə desəniz razı idilər. "Şan-şöhrəti" tarixə düşmüş məşhur "Dikaya diviziya" Qafqazın ötkəm dilavər tayfalarının övladlarından təşkil edilmişdi. Maraqlıdır ki, bu

Firuz HAŞİMOV

diviziyada nə gürcü, nə erməni, nə də azərbaycanlı var idi. Dövlətdən hər cürə qayğı, hörmət görən bu hərbi qüvvə imperatora ən sadıq qoşun idi.

...Bu dəfəki çeçen müharibəsində dağ camaatı ruslara ağır zərbələr vura bildi. Bir ovuc çeçenin nəhəng Rusiyanın qarşısında duruş gətirməsi dünyanı heyran etmişdi. Çeçenistanda bəzi evlərin divarlarında rus dilində, "cəhənnəmə xoş gəlmisiniz" sözləri yazılmışdı. Qroznıya soxulmuş zirehli texnika, maşınlar, tanklar çox irəli gedə bilməzdilər. Çeçen döyüşçüləri böyük ustalqla onları məhv edirdilər.

...Sonralar nələrin baş verdiyindən hamı baxəbərdir. Amma kimin ağlına gələrdi ki, ümmanlar qədər qan töküləndən sonra çeçen balası Moskvaya satılmış rəhbərinin arzusu ilə istiqlalıyyəti uğrunda vuruşan Ukrayna xalqını arxadan vura-cac. **Qafqazın tarixində satqın tayfa başçıları, ordu sərkərdələri olub, amma bir əsrdən də çox vaxt ərzində Rusiyadan ən həqarətli münasibət görmüş bir xalqın birdən-birə hansısa avantüristin hökmü ilə belə rüsvayçılığa qol qoyması inanılmazdır.**

“Azərbaycanda bəzi qurumlar narkomaniyanın yayılmasına şərait yaradırlar”

Azərbaycanda ciddi problemlə çevrilən narkomaniya bəlasına mütəxəssislər fərqli prizmalardan yanaşırlar. Amma etiraf edək ki, məsələnin mahiyyətinə varmaqda və çözüm yollarını ortaya qoymaqda həkim rəyi xüsusi önəm kəsb edir. Bu baxımdan, anestezioloq-reanimatoloq Gülnarə Abbasova ilə söhbəti xüsusi önəm daşıyır. Buyrun, oxuyun!

- **Gülnarə xanım, bir həkim kimi necə düşünürsünüz, sizcə, Azərbaycanda narkomaniyanın artmasının səbəbləri nədir? Bu artımı sosial, yoxsa psixoloji səbəblər tətikləyir?**

- Bu məsələyə bir çox spektrlərdən baxmağı təklif edirəm. Bu, çoxlarında işsizlik, bekarçılıq kimi sosial səbəblərdən irəli gəlir. Narkotik satanlar da cavanların maraq dairəsinin zəifliyindən istifadə edirlər.

- **Yeni işsizlik də narkomaniyada rol oynayır...**

- Bəli.

- **Müşahidələrimiz göstərir ki, bir insanın narkotiklərə dadanmasında psixoloji asılılıq mühüm rol oynayır. Sizcə, psixoloji asılılıq nədir? Sindromdur, yoxsa zəiflikdir?**

- Asılılıq nə sindromdur, nə zəiflikdir, bu, süni yaranan patologiyadır. Narkomanlarda da, bizdə də bədən funksiyalarını bərpa edən hormonlardır. Serotonin və dopamin hormonu var, hansı ki, onlar hərəkətimizi və təzyiqimizi, ruh halımızı idarə edir. Narkomanlarda narkotikdən istifadə zamanı nə baş verir: serotonin və dopaminin verdiyi enerjini normal insan 3 gündə, narkomanlar isə bir gündə istifadə edirlər. Asılılıq bundan yaranır. Narkotik olmayanda onlar şuxluğu, enerjini itirir, depressiyaya düşürlər. Depressiyaya düşəndən sonra, narkomanların diliylə desək, “lomka” baş verir. Lomka vəziyyətində bunlar yenə o şuxluğu istəyirlər və asılılıq əmələ gəlir. Hansısa bir yolla narkotiki tapırlar. İlk etapda bunları aldadırlar, istifadədən sonra addım-addım gəlib cınamayəkar halına çıxırlar.

- **Ölkədə narkomaniyaya qarşı aparılan mübarizəni effektiv hesab edirsinizmi?**

- Xeyr.

- **Sizcə, yolverilən yanlışlar, yaxud çatışmazlıqlar nələldir?**

- Müalicəvi effektdən danışırınsızsa, məsələn, Maştağada yerləşən Narkotiklərə qarşı Mübarizə və Reabilitasiya Mərkəzində nə baş verir - 21 gündə narkomanları abstinensiya (lomka) vəziyyətindən çıxarmaq üçün onları opioid tərkibli tramal deyilən narkotik preparatla müalicə edirlər. Tramal ağrıyı kəsir. 21 gün ərzində onları ağırılı vəziyyətdən çıxarırlar. Evə buraxıldıqdan sonra sadə preparatlarla müalicə gedir. Amma bu

Gülnarə Abbasova:
“Narkomaniya xalqımıza, dövlətimizə qarşı xaricdən gələn genosiddir”

yeterli deyil. Narkomanları müalicə etmək üçün kompleks proqram lazımdır. Götürək “patı”nı. LCD (yarımsintetik psixoaktiv narkotik maddə - müəl.) tipli kimyəvi preparatlar birbaşa insanın DNK-sına təsir edirlər. Nəinki DNK, bütün narkomanların daxili orqanlarında böyük problemlər yaranır. Təsəvvür edin ki, bir narkomanı müalicə etmək üçün böyük bir komanda lazımdır. Orada hepatoloq lazımdır. Çünki hər bir narkomanda “Hepatit C”, “Hepatit B” tapılır.

- **Narkomanlarda bu xəstəliklər nədən qaynaqlanır?**

- Çünki “patı” və digər kimyəvi narkotiklər qaraciyəri bəzad edir. Qaraciyər bizim orqanizminin deposudur. Bədənin şlakları qaraciyərdə təmizlənir. Təsəvvür edin, qaraciyər o kimyəvi narkotiklərlə nə qədər zəhərlənir. Nəticə hepatit və serroz olur.

Ardınca bu müalicədə kardioloq lazımdır. Narkoman bir gündə o qədər yüksək miqdarda “patı” istifadə edir ki, ürəyi yatır. Serotonin normal hallarda bizim ürək döyüntümüzü, təzyiqimizi qaydaya salır. “Patı” istifadə edəndən sonra serotoninin, dopaminin həddi yüksəlir, birbaşa ürəyə təsir edir.

- **21 gündən sonra müalicə necə davam etməlidir?**

- Narkomanlar cəmiyyətdən uzaq düşən adamlardır. Heç kəs onlara salam vermir, heç kim onları saymır. Cəmiyyət onlara deqradasiyaya uğramış adamlar kimi baxır. Və onlar bununla razılaşırlar. Çünki başqa yolları yoxdur. İlk etapda hamı onlardan xahiş edir ki, etmə, eləmə, bu yoldan çekil. Amma bunu deyənlər anlamadırlar ki, bu, onların özündən asılı deyil. Getdikcə narkomanlar daha dərin quyuya düşürlər. O quyuda illərlə qalırlar. Və bu gün bizim reabilitasiya mərkəzləri nə etməlidirlər? Həkim və medikamentoz müdaxilə

ilə yanaşı, psixoloq müdaxiləsi olmalıdır. Məncə, reabilitasiya mərkəzlərində şəraitlə yanaşı, oraya dini təbliğati də gətirək lazımdır. Onlara motivasiya vermək lazımdır ki, bax, sən bunları da görə bilərsən, sənə üçün bu yol da var. Bunları yavaş-yavaş o mühitdən çıxarmaq lazımdır. Bunlar 21 günlük müalicədən sonra evə gətirilir və evdə güvənsizliklə qarşılaşırlar. Bu, düzgün taktika deyil.

- **Siz bayaq qeyd etdiniz ki, imkanlı ailələrin uşaqları da narkomaniyaya qurşanır və durnu seratoin, dopamin hormonları ilə əlaqələndirdiniz. Bəs, imkanlı şəxslər niyə narkotiklərə qurşanır?**

- Bayaq arzularından danışdıq. Bir təbəqə arzularının qırılmasından bu yola düşür. Bir təbəqə də arzularına çatır və yenilik istəyir. Həmin “patı”nın da növləri var, yüksək keyfiyyətli və aşağı keyfiyyətli. Biri 5 manatdır, digəri 150 manat. Hər bir narkomanın tərcümeyi-halında qırılma tarixçəsi var. Burada da iş psixoloqa düşür. Biz bu nüansa diqqət etməliyik ki, sən ilk narkotik təcrübəni harada etdin və niyə qırıldın? Nədən narazı oldun? Nə çatışmadı ki, sən onu xəyallarında görmək istədin? Narkoman reabilitasiya mərkəzindən keçəndən sonra sosial qurumlarla əlaqə saxlamalıdır, o, işlə təmin edilməlidir. Psixoloq qırılma anını kadr kimi durdurmalıdır, onu unutmamalıdır, həmin kadrda bu tərəfə işləməlidir.

- **Narkoman tam reabilitasiya prosesini keçdikdən sonra onun DNK-sı, yeni genetik səviyyə bərpa olunurmu, yoxsa bu zərər qalıcı olur?**

- Əsas serotonin, dopaminin bərpasıdır. Sonra da mühit dəyişməlidir.

- **Bilirik ki, narkomanların reabilitasiyası həm dövlət, həm özəl müəssisələrdə aparılır. Siz onların fəaliyyətini necə qiymətləndirirsiniz? Əgər özəl reabilitasiya mərkəzləri daha keyfiyyətli işləyirsə, bu xidməti imkanlı narkomanlar üçün necə əlçatan etmək lazımdır? Dövlət bu işə necə töhfə verməlidir?**

- Mən sizə dövlət müəssisəsindən danışdım. Müalicə orada belə, pulludur. Hər pasiyentdən səhv etməməyə aya 200 manat alınır. Deyirlər ki, bizə tramal gəlir. İndi bilmirəm necədir... Narkomanların köklü müalicəsi üçün proqram qəbul olunsaydı, prezidentə müraciət edilməlidir ki, sığorta yolu ilə müalicə aparılsın. Problem budur ki, dövlətlə xalqın arasında vəhdət yoxdur. Amma qəbul etməliyik ki, narkotik də bir müharibədir. 44 günlük müharibədə bir neçə dövlət üstümüzə gələndə yaxın dövlətlərdən dəstək gördük. Narkomaniya xaricdən xalqımıza,

dövlətimizə qarşı gələn genosiddir. Cavanlarımız qırılır. Biz bir “narkoman” sözünü bilirik, amma bu narkomanın arxasında ailə var. Kim zamanət verir ki, sabah bu cavanlar dövlətimizə lazım olmayacaq.

İkincisi, bizdə mental düşüncə var ki, kimsə övladımın narkoman olduğunu bilməsin. Bu narkomanı 3-4 aylıq müalicədən sonra evləndirirlər. Amma anlamırlar ki, istifadəçidə hepatit əmələ gəlir. Narkoman daşıdığı hepatiti həyat yoldaşına da yoluxdurur. O qadından dünyaya gələn uşaq hepatit daşıyıcısı olur. Bu gün Azərbaycanda xəstə cəmiyyət yaranır. Narkotik tək bir insanla bitmir. Narkotik istifadəçisi özü ilə yanaşı, bir ailəni, bir nəslə məhv edir. Bu problemin köklü həlli üçün ümumi vəhdət yaranmalıdır. Bura güc strukturları, media qurumları müdaxilə etməlidir. Bir zaman Azərbaycanda tramal yayınlığı var idi. Hətta apteklərdə satış gedirdi. Analar səs qaldırdı, həmin apteklər bağlandı, tramal yığışdırıldı. Bu, xalqla dövlətin birliyi idi. Amma “ayıbdır, səsimi çıxarmayım, biabır olaram” düşüncəsi yanlışdır. Bizim dövlət başçımız hər kəsin evinə gedib soruşa bilməz. O xalqın ümumi səsindən bir qərar çıxarır. Belə bir söz var. Pis ixtisas yoxdur, pis insanlar var. Bu gün Azərbaycanda elə qurumlar var ki, o şəraiti yaradırlar, elə edirlər ki, narkomaniya dayanmasın.

- **Bildiyimizə görə, ölkəmizdə 80-ə yaxın reabilitasiya mərkəzi var, onlar problemin həlli istiqamətində çalışırlar, amma narkomaniya yenə dayanmır...**

- Bilirsiniz, niyə dayanmır? Özəl klinikalar ödənişlidir, hər kəs onlara gücü çatmır. Valideyn də bir arzuyla yaşayır ki, övladım 3-5 aya sağalsın. Amma müalicəni aparın həkim valideyni başa salmalıdır ki, övladın 3-5 aya bərpa olunmayacağı. Tutaq ki, reabilitasiya mərkəzində müalicənin bir ayı 2 min manatdır, bu gün Azərbaycanda aya 2 min manat qazanan azdır. Bu səbəbdən deyirəm ki, sığorta ilə müalicəyə keçilsə, bəlkə də çoxları müalicə olunar. 3-5 aylıq müalicə effekt vermir. Narkoman gedib dincəlir, sonra

qayıdıb gəlir.

- **Bildiyimizə görə, özəl müəssisələrdə müalicə 6 aydır. Amma 5 ildən söhbət gedirsə, 6 ay çox az müddət deyilmi?**

- Minimal müalicə müddəti 3-5 il olmalıdır.

- **Bəs, sizcə, narkotiklərdən müalicə almış şəxslərin sosiallaşması necə aparılmalıdır? İşlə təminat necə olmalıdır?**

- Bu barədə dövlət başçısının qərarı olmalıdır ki, müalicə olunmuş şəxslər sosiallaşsın. Həkimlər bu şəxslərə zəmin durmalıdır. Daxili İşlər Nazirliyi onları qeydiyyatda almalıdır, nəzarətdə saxlamalıdır. Hətta onlar işlə təmin olunmalıdır. Onlar narkoman həyatı ilə sağlam həyatın fərqi görməyə dəyişməyəcəklər. Onlara göstərməliyik ki, mən sənə qaranlıqdan işıqlığa çıxardım, sən təkrar qaranlığa dönmək istəyirsən?! Onun qaranlığa dönmək istəməsi üçün stimül verməliyik. Biz deyirik ki, maddiyyat önəmli deyil, amma elə deyil. Maddiyyat önəmlidir.

- **Nə baxımdan?**

- Onlar işləməlidirlər, pul qazanmalıdırlar. Onların əksəriyyəti ailəli insanlardır. Onları həyat qarşısında sınağa qoymamalıyıq. Heç olmasa, 4-5 il onlara dəstək verməliyik.

- **Sizcə, onların hansı sahələrdə işlə təminatı məqbul olar?**

- Reabilitasiyanı keçən hər bir insan əsgərdən belə güclüdür. Biz tam müalicə olunmuş insanı narkotikin cənginə keçmiş şəxslərin bu yoldan çəkindirilməsinə, xilasına yönəltməliyik. Onlar bir-birilərinin dilini başa düşürlər. Sağalmış narkomanın narkotik asılılığında olan şəxsi çəkəndirməsi ikinci üçün bir stimül olacaq. Asılı şəxs düşüncək ki, “o sağalıbsa, mən də sağala bilərəm”. Məsələn, Avropa ölkələrində gizlin qruplar yaranır. Orada müalicə olunmuş insanlar bir-birinə sirdaş olurlar, dəstək olurlar. Müalicəni tam bitirmiş insanlar digər narkomanları işıqlığa çıxaracaq ən düzgün şəxslərdir. Onlar istəyirlər ki, bizim güvənimizi qazansınlar. Mənim belə xəstələrim olub. Mən bunu dəfələrlə müşahidə etmişəm.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Daha bir məktəbdə rüşvət qalmaqalı

Valideynlər 600 manat pul toplayıb, müəlliməyə üzük aldılar
Naxçıvan şəhəri, 14 nömrəli məktəbin ibtidai sinif müəlliməsinin
“900 manatlıq şənlik” keçirməsi etirazlara səbəb oldu

Naxçıvan şəhəri, 14 nömrəli məktəbin ibtidai sinif müəllimlərinin valideynlərdən məcburi qaydada pul toplamaları ilə bağlı “Hürriyyət” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Müəyyən səbəblərdən adının açıqlanmasını istəməyən valideynlərdən biri iddia edir ki, məktəbin 4C sinif müəllimləri onları rüşvət verməyə məcbur edir:

“Mənim qızım 14 nömrəli məktəbin 4 C sinfində oxuyur. İbtidai sinif müəlliməsi Samirə xanım 4 ildir ki, bizi rüşvət verməyə məcbur edir. Belə ki, hər bayramda Samirə müəlliməyə hədiyyə almaq üçün ən azı 40 manat pul yığılır.

Bunlar hələ sadə şeylərdir. Dünən yenə valideynlərdən məcburi qaydada pul topladılar. Həyat yoldaşım heç yerdə işləmədiyindən, borc-xərc edib 20 manat pul verdik. Ümumilikdə 600 manat pul yığılıb ki, bu pula Samirə müəlliməyə qızıl üzük alıblar. Bundan əlavə, buket bağlatmaq üçün hər uşağadan 4 manat da pul yığıblar.

Əksər valideynlərin maddi imkanı aşağı olduğundan, bizim üçün 20 manat az vəsait hesab olunmur. Bir də, axı biz niyə Samirə müəlliməyə bahalı rüşvət veririk?!”

Şikayətçi onu da qeyd edir ki, bütün bunlardan əlavə, ibtidai sinif müəllimləri yenə valideynlərdən pul toplayaraq şənlik keçiriblər: “Dünən “Uzunoba” restoranında ibtidai sinifin başa vurulması münasibətilə tədbir keçirilib. Hardasa bunu başa düşmək olar. Amma tədbirin sonunda restorana 900 manat hesab veriblər ki, bu, qəbul edilən deyil. Çünki burada da hiylə var. Düşünürük ki, Samirə müəllimə restoran rəhbərliyi ilə əlbir olaraq, valideynlərin hesabına özü üçün əlavə gəlir əldə edib. Çünki hər uşağa bir kabab və bir ədəd “sok” verilibsə yekun hesab 900 manat edə bilməz. Bu səbəbdən də onlarla valideyn narazılıq edir. Çox təəssüf ki, məktəb rəhbərliyi bu narazılıqlara əhəmiyyət vermir”.

Şikayətçi qeyd edir ki, ibtidai sinif müəlliməsinin bu qanunsuz əməllərinə valideynlərdən şərik çıxanlar da var: “Sinifdə sevinc adlı valideyn var. Hər şeyi onunla Samirə müəllimə planlı şəkildə edirlər. Sevincin özü də Naxçıvan Qızlar Litseyində çalışır. Bu səbəbdən də onlar 4 ildir ki, əlbir işləyərək, valideynlərin “qanını sorurlar””.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

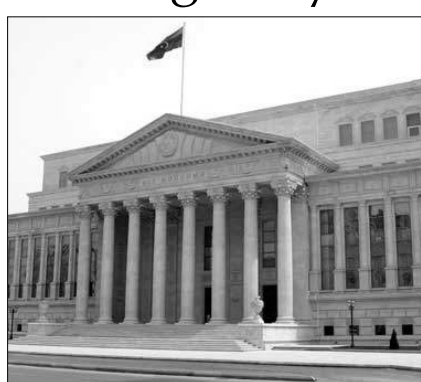
Ali Məhkəmə rəhbərliyinin qəbulu formal xarakter daşıyır Qəbul günlərinin hələ təyin olunmadığı deyilir

Hər ayın ikinci həftəsinin bazar ertəsi günü saat 15-dən 18-ə kimi Ali Məhkəmə sədrinin vətəndaşları qəbul etdiyi gün kimi məhkəmənin saytında yerləşdirilib.

İyun ayında həmin “xoşbəxt” gün 12-ə düşür. Di gəl, bu gün qəbula öncədən yazılıb gedənlərin bəxtinə “xoş” yox, “bəd” yazıldığı belli olub. 1-2 saatlıq məsləhətçi xanımın qəbulunda gözləyən vətəndaşlara saytdakı qəbul günlərinin köhnə olduğu, yeni qəbul qrafiki belli olan kimi xəbər ediləcə-

yi bildirilib. Axı, bu qrafik necə köhnə ola bilər ki, sədr İnam Kərimov iki aydır təyin olunub və sədr kimi onun adı yazılıb. Nə isə, neyləmək olar, görək gerçək qəbul nə vaxt olacaq? Heç demə, Ali Məhkəmədə qəbul formal, imitasiya xarakteri daşıyırmış. Onu da vurğulayaq ki, qəbulun formal xarakter daşması təkcə Ali Məhkəmədə baş vermir. Bütün qurumlarda qəbulun “adı var, özü yoxdur”. Vətəndaşlara formal xidmətlə isə hüquq təmin olunmur. Onda qala məhkəmə təminatı hüququ ola.

Məğrur BƏDƏL SOY

Qarabağ qazisi Göyçay İcra Hakimiyyətinin şöbə müdürindən şikayətçidir

“Mənə dedi ki, 54 nəfər qazi intihar edib, guya sən ölsən dünya boş qalacaqmı?!”

Göyçay rayon sakini, Vətən müharibəsi qazisi Axundov Araz Azər oğlu tərəfindən “Hürriyyət”-in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Müharibə iştirakçısının saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciətini olduğu kimi dərc edirik:

“Cənab Prezident!

Mən, Göyçay rayon sakini Axundov Araz Azər oğlu, Vətən müharibəsi qazisiyəm. 21 sentyabr 2020-ci il tarixdə hərbi xidmətə getmişəm. Suqovuşan, Tülküdəresi və Ağdam istiqamətində gedən döyüşlərdə olduqca fəal iştirak etmişəm. Döyüş gedən vaxtı Tülküdəresində ağır yaralana-raq təcili hospitala yerləşdirilmişəm.

Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Hərbi Hospitalında müalicə olunduqdan sonra yenidən müharibə bölgəsinə qayıtmışam. Məhz ona görə də komandirlərim tərəfindən xidməti-xasiyyətnamə ilə təltif olunmuşam. Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamı ilə “Vətən müharibəsi iştirakçısı”, “Cəsur döyüşçü”, “Suqovuşanın azad olunmasına görə” medallarla təltif edilmişəm.

Bildirmək istəyirəm ki, hərbi xidmətdən tərxis olunduğum vaxtdan müalicələrə bağlı yaşayıram. Elə ona görə də köməklik göstərilməsi üçün Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Natiq Ağayevin qəbuluna getdim. Onun tapşırığına əsasən, mənə bir neçə dəfə müəyyən məbləğlərdə maddi yardım olundu. Daha sonra Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti Vətən Müharibəsi iştirakçıları və Şəhid Ailələri ilə İşin Təşkili Şöbəsinin müdiri Hikmət Süleymanovun yanına getdim. Ona “Mən pul istəməyə gəlməmişəm. Sadəcə səndən xahişim budur ki, Göyçay Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının direktoru Yaşar Əhmədova deyən ki, mənim çatışmayan dərmanlarımı dövlət hesabına təmin etsin”, - dedim. O isə “Yaşar kimdir ki, mən ona ağız açım? Get Yaşarın kabinetinin qarşısında intihar elə, bəlkə sənə köməklik göstərdi. Belə də ki, 54 nəfər qazi intihar edib, guya sən ölsən dünya boş qalacaqmı?” - dedi. Onun bu cür münasibətinə öz iradəmi bildirdiyim zaman o, məni təhdid etməyə başladı. “Məni əsəbləşdirmə! Sən kimsən axı? İstəyirsənsə, gedək Bəndin başında təkbətək söhbətimizi həll edək” - deyərək qışqır-bağır saldı.

Ola bilər ki, bu yazılı və video müraciətimdən sonra Hikmət Süleymanov həqiqəti boynundan atamağa çalışacaq. Ancaq mənim dəfələrlə rayon icra hakimiyyətinə getməyim, həmçinin müşahidə kameralarında səs yazısı ilə birlikdə hər şey mövcuddur. Harada görünüb ki, dövlət məmuru vətəndaşı, özü də qazini Bəndin başında təkbətək söhbətə (raz-borkaya) çağırırsın?! Mən müharibəyə getməmişdən öncə tamamilə sağlam idim. Mən tərxis olunduqdan bir müddət sonra atam da vəfat etdi. Vətəni müdafiə etmək borcumdur. Hikmət Süleymanov kimi vəzifəli şəxslərin də borcu odur ki, xalqına layiqli xidmət etsin. Çünki, “Xalqın bir nömrəli xidmətçisi mənəm” - deyən Prezident bütün memurlara tapşırıq verir ki, “Gedin xalqa xidmət edin, hörmət edin, milləti incitməyin!”. Hikmət Süleymanov kimi memurlar isə ölkə başçısının dediklərinin tam əksinə gedərək, vətəndaşlarda dövlətə qarşı nifrət yaratmağa çalışır. Bu adam nə qanunlara riayət edir, nə də dövlətdən qorxur. O, hətta ölkə başçısı və Birinci vitse-prezident haqqında belə danışımaqdan çəkinmir. Deyirəm ki, “Prezident Administrasiyasının qarşısına gedəcəm, Mehriban xanımın qəbuluna girecəm”. Deyir ki, “Sən bu dövlətə torpaqlar alınana qədər lazım idin. Mehriban xanım sənə köməklik göstərsəydi, əlillik dərəcəsi almağına yardım edərdi”.

Cənab Prezident!

Sizdən Vətən müharibəsi qazisi və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olaraq çox xahiş edirəm, özbaşına-lıqlar edən Hikmət Süleymanov barəsində ciddi tədbir görülməsi və müalicələrimin təşkil edilməsi üçün tapşırıq verəsiniz. Sizə çox minnətdarlığımı bildirirəm”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycan Respublikasının dünya
birliyinə integrasiyası, region ölkələri və
digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla
əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

Türkiyənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğan ikinci prezidentlik müddətinin ilk səfərini dünyanın Şimali Kipr Türk Respublikasına səfər etdi. Əlbəttə, bu, Türkiyədə demək olar ki, siyasi ənənədir.

Ərdoğan Şimali Kipr Türk Respublikasının Prezidenti Ersin Tatarla görüşdü, Türkiyənin Kipr problemi və Şərqi Aralıq dənizindəki yol xəritəsi ilə bağlı çıxış etdi.

Kipr səfərinin ardınca, Türkiyə prezidenti bu gün Bakıya səfər edəcək. Səfər çərçivəsində prezidentlər Rəcəb Tayyib Ərdoğan və İlham Əliyevin görüşü baş tutacaq. Ölkə liderləri Ankara ilə Bakı arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi məsələsini müzakirə edəcəklər. Əlbəttə, Azərbaycan və Ermənistan arasında dialoq prosesində əldə olunan irəliləyiş də müzakirə mövzusu olacaq.

Bütün bunlardan əlavə, görüş zamanı Qafqaz regionunda daimi sülh və sabitliyin təmin olunması üçün mesajlar veriləcək. Sözsüz ki, bu mesaj Azərbaycan-Türkiyə tandeminin fonunda səslənəcək.

Bildiyimiz kimi, Şərqi Aralıq dənizi Suriya, Livan, İordaniya, İsrail, Liviya və Misir dəniz nəzarəti üçün olduqca önəmlidir. Təxminən 1 il əvvəl Qahirədə Misirlə İsrail arasında Avropaya qaz ixracına dair anlaşma imzalanmışdı. Rəsmi Qahirənin Türkiyənin maraqlarına zidd olmayaraq, Aralıq dənizində kontinental şelfin məhdudiyyətini nəzərə almaqla, 18-ci paraleldə lisenziyalasdırma aparması Yunanıstanda ciddi narahatlıqla qarşılanmışdı.

Belə ki, bundan narahat olan rəsmi Afina xarici işlər nazirini Qahirəyə göndərərək, müzakirələr yolu ilə Aralıq dənizində anti-Türkiyə ittifaqını qorumağa çalışsa da, məqsədinə müyəssər olmamışdı. Hələ o zaman Türkiyənin sabiq XİN rəhbəri Mövlud Çavuşoğlu, "Müzakirələr nəticəsində "Yol xəritəsi" hazırlanacaq və mövzular da tədricən ortaya çıxılacaq. İlər ərzində bu qədər qopma olduğundan bir etimad məsələsi də ortaya çıxır. Bu səbəbdən də strateji "Yol xəritəsi" çərçivəsində təmaslar olur və davam edir. Misirlə həm kəşfiyyat sahəsində, həm də xarici işlər

rumuna Misir, İsrail, Yunanıstan, Kipr, İtaliya və İordaniya ilə ərsəyə gəldi və o bu ölkələr arasında qaz ticarətini tənzimləyən qurumdur. Bu forum 30 milyard ABŞ dolları həcmində İsrail təbii qazının İordaniya və Misirə ixracına dair müqavilə ilə ərəb və Avropa ölkələri arasında tarixdə ilk dəfə regional əməkdaşlıq qurmağı hədəfləyir.

Hələ 2015-ci ildə açıq dənizdə nəhəng Zöhr yatağının kəşfi ilə Misir bölgədə mühüm qaz sərvəti sahibinə çevrilmişdi. Şərqi Aralıq Fənizi Qaz Forumundan kənarda qalan Türkiyə və Liviya noyabr ayında dənizdə bölgü aparmaqla bağlı anlaşma memorandumu imzalamışdı və Türkiyə Aralıq dənizi şelfindəki bir sıra yataqlara iddia irəli sürüb. Son

lərdə "İsrail və Türkiyə arasında ki münasibətləri yaxşılaşdırmaq üçün atılan addımlara rəhbərlik etdi", deyə Goren ifadə edib. "O, Ərdoğan vəzifəyə gələndən bəri təhlükəsizlik strategiyası ilə məşğul olub. O, Türkiyənin bölgədəki əlaqələri ilə bağlı bütün mərkəzi məsələlərlə məşğul olub. Onun prezidentin etimadı, böyük təcrübəsi və biliyi var", deyə ekspert vurğulayıb.

Son Türkiyə-İsrail yaxınlaşmasında rol oynamış Prezident İsaak Hersoqun etibarlı adamı olan Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Ravvin Mark Şnayer isə deyib ki, "Fidan İsrail kəşfiyyatı ilə bir sıra mövzularda, o cümlədən Türkiyədə Həmasın əməliyyatları ilə bağlı israillilərin narahatlıqları ilə bağlı müzakirələrdə bir-

açılışında dəstək vəd edir.

Ərdoğanın Şuşaya səfəri zamanı isə Prezident İlham Əliyevlə birlikdə bu şəhərdən bütün dünyaya çox vacib mesajlar verəcəklər. Şuşaya səfər Türkiyənin bütün məsələlərdə ən yüksək səviyyədə Azərbaycanın yanında olduğunu bəyan etməsi, dəstəkləməsi, Azərbaycanda aparılan proseslə bağlı strateji müttəfiqimiz olmasını bir daha göstərəcək.

Bəllidir ki, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələ 10 noyabr bəyanaməsində əksini tapan mühüm məqamlardan biri idi. Bu, Azərbaycanı Naxçıvanla, eyni zamanda da Türkiyə ilə birləşdirəcək quru yolun açılması deməkdir. Bilir ki, Türkiyə Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsində

Azərbaycan və Türkiyənin yeni strateji hədəfləri

Ərdoğanın Bakı səfəri zamanı mühüm siyasi anlaşmaların əldə olunacağı gözlənilir...

nazirləri çərçivəsində təmaslar var. Yeni diplomatik sahədə də təmaslarımız başlayıb", - sözləriylə Türkiyənin bu planlardan vaz keçməyəcəyini bildirmişdi.

O zamandan etibarən Türkiyə uzun müddətdir Səudiyyə Ərəbistanı, Misir və Birləşmiş Ərəb Əmirliyi ilə münasibətlərdə yaşadığı gərginliyi yumşaltmağa başladı. Bu yumşalmanın ardınca Türkiyənin İsrail, ardınca da Misirlə münasibətləri düzəlməyə doğru getdi. Əlbəttə, bu gedişatın zəruri səbəbi var idi - təbii qaz ticarəti üzrə əməkdaşlıq.

İsrailin Aralıq dənizi sularında iki aktiv qaz yatağı var. Onların ümumi həcmi 650 milyard kubmetr olaraq təxmin edilir. Daha bir yataq isə öyrənilir və istismara hazırlanır. Qaz ticarəti fonunda formalaşmaqda olan yeni al-

zamanlarda İsrail-Azərbaycan əlaqələrinin təkən verdiyi İsrail-Türkiyə münasibətlərinin hamarlaşması onu deməyə əsas verir ki, yeni nizamın əsas instrumentlərindən biri olan təbii qaz ticarəti siyasi münasibətlərin normallaşmasına da rəvac verəcək. Başqa sözlə, Türkiyənin yeni seçkilərlə hədəflərinə yeni temp ilə yürüməsi qaçınılmazdır.

Şübhəsiz, bunu onun ətrafındakı və kənardakı dövlətlər anlayır. Məsələn, "The Jerusalem Post" nəşrinə "Mitvim" - İsrail Regional Xarici İşlər İnstitutunun prezidenti Nimrod Goren, Fidanın uzun illərdir Ankara ilə Qüds arasındakı münasibətlərdə əsas rol oynadığını və "ölkələr arasında gərginlik dövründə belə İsrail kəşfiyyatı rəhbərliyi ilə əlaqələri olduğunu" söyləyir.

Bundan əlavə, Fidan son il-

Oğanın prezident Ərdoğanla bərabər Azərbaycan gəlişi heç də sıradan bir hadisə deyil. Bu, ətrafımızdakı Türk düşmənlərinə verilmiş mesajla yanaşı, eyni zamanda Ərdoğanın milli xəttə sadıq qaldığının göstəricisi hesab oluna bilər...

başla iştirak edib. O, İsrailin bölgədəki terror qrupları ilə bağlı narahatlığını çox yaxşı bilir və çox həssasdır. Ərdoğan həqiqətən İsrailə münasibət qurmaq istəyir", - deyə Şnayer yekunlaşdırıb.

Beləliklə, İsrail və digər ətraf dövlətlər də daxil olmaqla, "Şərqi Aralıq dənizindəki yol xəritəsi" yeni XİN rəhbəri Hakan Fidanın da səyləri ilə bölgə ölkələrini Türkiyənin "çətirinin altına" yığmaq və önəmli iqtisadi layihələri reallaşdırmaq planlarını ehtiva edir. Bu baxımdan, Kipr Türkiyə üçün bölgədə mayak rolunu oynayır. Kipr Türkiyənin nəinki Şərqi Aralıq, tamamilən Aralıq dənizində "gören gözü"dür.

Türkiyənin bölgədə qaz layihələrində öndə getməsində Azərbaycanın da rolu böyükdür. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Türkiyə-İsrail münasibətlərinin düzəlməsində önəmli rol oynadı.

Artıq açıqlandığı kimi, Ərdoğan iyunun 13-də Bakıya gələcək, növbəti gün isə Şuşaya səfər edəcək. Türkiyə regionda sülhün, sabitliyin bir növ təminatı ola bilər. Ərdoğanın bundan sonrakı prezidentlik müddəti də Azərbaycan üçün Zəngəzur dəhlizinin

Azərbaycan qədər maraqlıdır. "Türk Yolu" adlandırılan Zəngəzur dəhlizi əslində Türk qüvvəsinin qalxınması üçün "Həyat Yolu"dur.

Türkiyə Prezidentinin ölkəyə səfəri zamanı başqa sənədlərin imzalanması da gözlənilir. Güman ki, bu anlaşmalar ticarət, iqtisadiyyat, mədəniyyət, elm, təhsil və s. sahələrini əhatə edə bilər.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın da ritorikasında erməni əhalisini Zəngəzur dəhlizinə hazırlaması açıq-aşkar sezilir. Güman ki, ard-arda Azərbaycan-Türkiyə tandeminin geosiyasi qələbələrini görecəyik.

Yeri gəlmişkən, prezident Ərdoğanın Azərbaycan səfərində ATA İttifaqından keçmiş namizəd, Sinan Oğan da müşayiət edəcək. Təbii ki, Oğanın prezident Ərdoğanla bərabər Azərbaycan gəlişi heç də sıradan bir hadisə deyil. Bu, ətrafımızdakı Türk düşmənlərinə verilmiş mesajla yanaşı, eyni zamanda Ərdoğanın milli xəttə sadıq qaldığının göstəricisi də hesab oluna bilər.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

İranda 3,5 milyard dollarlıq rüşvət qalmaqalı

İstefaya göndərilən təhlükəsizlik şefi Şamxaninin məşhur narkobaron Zindəşti ilə gizli sövdələşməsi üzə çıxdı

İranın nüfuzlu məmurlarından biri, ölkənin təhlükəsizlik şefi Əli Şamxani bu yaxınlarda vəzifədən kənarlaşdırıldı. Bu, bəzi suallar doğurdu. Çünki Şamxani perspektivli məmur, hətta prezident Rəisini əvəzləyəcək ən şanslı namizədlərdən hesab olunurdu.

Bu gün Əli Şamxaninin vəzifədən kənarlaşdırılmasının təfərrüatları məlum olub. Bu barədə "İran International" saytı xəbər verir.

Sayıt iddia edir ki, İranın keçmiş təhlükəsizlik şefi Əli Şamxani ilə məşhur narkobaron Naci Şərfi-Zindəşti arasında bağlanmış 3,5 milyon dollar rüşvət alımı.

Şamxaninin Zindəşti ilə münasibətləri onun may ayında vəzifəsindən uzaqlaşdırılmasının səbəblərindən biri olub. Mənbə deyir ki, Şərfi-Zindəşti və onun "Dostlar Klubu" ləqəbli tərəfdaşları İranın narkotik bazarında üstünlük əldə etmək üçün SEPAH-in geniş imkanlarından və tranzit marşrutları ilə logistika üzərində nəzarətindən istifadə ediblər.

Klub yüksək rütbəli SEPAH məmurları və İran Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının yüksək rütbəli üzvlərindən, həmçinin Tehran Bələdiyyəsinin menecerlərindən və parlamentin deputatlarından ibarətdir.

"Dostlar Klubu"nun yüksək rütbəli üzvü olan Şamxani vəzifəsindən kənarlaşdırılarsa da, narkotik paylama şəbəkəsi hələ də fəaliyyət göstərir. Bildirildiyinə görə, bu şəbəkə İranda dövriyyədə olan narkotiklərin 20 faizindən çoxuna, Tehrandə satılan

narkotiklərin isə təxminən 35 faizə nəzarət edir.

Şamxaninin tərcümeyi-halı o qədər ziddiyyətlidir ki, təxminən on il bu postda işlədikdən sonra, onun vəzifədən uzaqlaşdırılmasının səbəbini müəyyənləşdirmək çətindir. Son aylarda Şamxaninin kənara çəkildiyi ilə bağlı

şayiələr yayılmışdı, çünki sərt xətt tərəfdarları onu etirazları yatıra bilməməkdə günahlandırırdı. Məsələn, noyabr ayında internetdə yayımlanan videoyazılı ifadələrində sərt xəttli din xadimi, keçmiş deputat Həmid Rəsai onu etirazları yatıra bilməməkdə ittiham etmişdi.

Bu fakt Albaniyada yerləşən müxalif "Mojahedin-e-Xalq" (MEK) qrupuna bağlı olan "Çevrilşədək üsyan" haker qrupunun prezident ofisinin 120 serverini sındıraraq, daxili kommunikasiyalara, prezident Rəisinin görüş protokollarına, onlayn konfrans platformaları və ofisindəki 1300-ə yaxın kompüterə giriş əldə etdikdən sonra öz təsdiqini tapıb. Açıqlanan sənədlər arasında prezident aparatı ilə Şamxaninin ofisi arasında, onun Rəisi Administrasiyası ilə münəqişələr səbəbindən istefaya getməsi ilə bağlı şayiələri təsdiqləyən yazışmalar var. Prezident Administrasiyasının rəhbəri Qulam-Hüseyn İsmaili Şamxaniyə ünvanladığı məktubda onu 22 yaşlı Məhsa

Əmininin həbsdə öldürülməsindən sonra İranı bürümüş etiraz dalğası ilə bağlı məlumatsızlığına görə tənqid edib. İsmaili alçaldıcı bir tonda Şamxaninin ofisini "sadəcə hadisələri təsvir və təhlil etdiyinə" görə danlayıb və ondan etiraz hadisələri ilə bağlı "meta-analizlər və proqnozlar" verməsini istəyib.

Şamxaninin də, əksər rejim insayderləri kimi, ticari maraqları üçün səlahiyyətlərindən sui-istifadəsi, qohumbazlıq, o cümlədən oğulları Həsən və Hüseynin iri gəmiçilik şirkətləri kimi onlarla biznesə sahib olması ilə bağlı qalmaqallarda "haqlı payı" var. Həmçinin, onun ailə üzvlərinin İranda və xaricdə ekstravaqant həyat tərzini keçirməsi ilə bağlı

məlumatlar da öz yerində. Hətta onun körpə nəvəsinin yalnız bir bank hesabında yüz minlərlə dolların və bir neçə mülkün olması ilə bağlı "şayiələrdən" sonra səlahiyyətlilər bank hesabının bloklandığını elan etdilər.

"İran International"-ın araşdırmaçı jurnalisti Mojtaba Purmohsen Şamxaninin qardaşı oğulları Muud və Naci Shamxani də daxil olmaqla, qohum-əqrabalarının korrupsiyası haqqında bir sıra ifşaedici faktlar üzə çıxarıb.

Şərhi Murteza Kazemian kimi bir sıra ekspertlər də bu fikirdədirlər ki, Şamxaninin vəzifəsindən kənarlaşdırılması Britaniyaya casusluq ittihamı ilə edam edilən İran müdafiə nazirinin keçmiş müavini, Britaniya-İran vətəndaşı Əlireza Əkbərinin işi ilə bağlı ola bilər. Əkbəri Şamxaninin yaxın tərəfdaşı idi və onun edam edilməsi həm də rejimdə Şamxaninin mövqelərini zəiflətmək məqsədi daşıyan addım kimi şərh edilirdi.

Hazırladı: KƏNAN

"Putin ABŞ-dəki seçkiləri gözləyir"

Jozef Borrel: "Ukraynaya hərbi yardımı dayandırsaq, Rusiya çəkilməyəcək..."

"Biz gözləyirik ki, Çin müharibəni dayandırmaq üçün Putinə təsir edəcək". Bunu Avropa İttifaqının (AI) xarici əlaqələr və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Jozef Borrel "Onda Cero" radiosuna müsahibəsində deyib.

Avropa diplomatiyasının başçısı bildirib ki, Putinin xaricdəki dostları ona məsləhət verməlidirlər: "Mən çinlilər kimi Putinin dostu olsaydım, ona deyərdim ki, çox böyük səhv edib və o, bu səhvi mümkün qədər tez düzəltməlidir".

Borrel deyib ki, bu müharibənin yalnız bir hədəfi ola bilər - Rusiyanın işğal olunmuş torpaqlardan çəkilməsi.

AI-nin ali nümayəndəsi Ukraynaya hərbi yardımı dayandırmağa və nə yolla olursa olsun sülh əldə olunmasına çağırışları tənqid edib: "Bəs sonra nə olacaq? Siz hərbi planda Ukraynaya yardımı dayandırsanız, bu, o demək deyil ki, Rusiya çəkilməyəcək. Biz hamımız sülh istəyirik. Lakin biz bilməliyik ki, necə sülh istəyirik". Avropanın baş diplomatı Kremlin işğalçılıq müharibəsindəki hədəflərinə də toxunub və bildirib ki, Putin müharibəni uzadaraq, ABŞ-dəki Prezident seçkilərini gözləyir.

Borrel xatırladı ki, indiyə qədər Putinlə görüşə gedən bütün Qərb liderləri eyni cavabla qayıdıblar və deyiblər ki, onun hərbi hədəfləri var: "Onun yerinə yetirmək istədiyi hərbi hədəfləri var və o, buna nail olmayınca müharibəni dayandırmağı düşünmür". Xatırladaq ki, gələn il ABŞ-da keçiriləcək Prezident seçkisində Co Baydenin rəqibinin yenə sabiq Prezident Donald Tramp olacağı ehtimalı var. Bir çox şərhçilər hesab edirlər ki, Putin Trampın yenidən Prezident seçilməsini və işğal olunmuş Ukrayna torpaqlarının Rusiyanın ixtiyarında qalmasına razılıq verəcəyini gözləyir. Tramp isə dolayısı ilə bu ssenarinin signalını verməkdədir.

"Nüvə dövlətləri öz arsenallarına getdikcə daha çox sərmayə qoyurlar"

Ölkələr silahlı qüvvələrini modernləşdirmək və genişləndirmək üçün uzunmüddətli planları həyata keçirəndikcə mövcud nüvə silahlarının sayı artmağa başlayıb. "RBK-Ukrayna" xəbər verir ki, bu barədə Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırmaları İnstitutunun (SIPRI) illik təhlilində deyilir.

Araşdırmaya əsasən, 9 nüvə dövləti - ABŞ, Rusiya, Böyük Britaniya, Fransa, Çin, Hindistan, Pakistan, Şimali Koreya və İsrail öz nüvə arsenallarını modernləşdirməyə davam edir və 2022-ci ildə bir neçə yeni nüvə başlıqları əldə ediblər.

2023-cü ilin yanvar ayında təxminən 12,5 min ədəd olan döyüş başlıqlarının ümumi qlobal ehtiyatının təxminən 9,5 mini potensial istifadə üçün hərbi ehtiyatlarda idi ki, bu da 2022-ci ilin yanvar ayı ilə müqayisədə 86 ədəd çoxdur.

Bunlardan təqribən 3,8 min döyüş başlığı raketlər və təyyarələrlə birlikdə yerləşdirilib, demək olar hamısı Rusiya və ya ABŞ-a məxsus olan təxminən 2 min ədədi yüksək hazırlıq vəziyyətində, yeni raketlərə quraşdırılmış və ya nüvə bombardmançıların aviazabazalarında saxlanılmış halda olub.

Hakim 8 sutka həbs cəzası verdi, Apellyasiya Məhkəməsi ləğv etdi, amma...

Samux rayon sakinin: "Polislər, guya, oğlumun onlara müqavimət göstərdiyini iddia ediblər..."

“Oğlum Tural Bayramov anası xəstə olduğu üçün 14.01.2023-cü il tarixdə Gəncə şəhərinə gedib və qayıdanda Gəncə şəhər YPX əməkdaşları Abdiyev Mürşüd və Rzayev Yunis tərəfindən təhlükəsizlik kəməri taxmadığı üçün saxlanılıb. Bu vaxt məlum olub ki, maşının əlavə cəriməsi var. Maşını təzə aldığımız üçün bundan xəbərimiz olmayıb. Həmin vaxt oğlum mənə xəbər verdi və cərimə tərəfindən dərhal ödənildi. Buna baxmayaraq, polislər, guya, oğlumun onlara müqavimət göstərdiyini iddia edərək, onu Gəncə şəhər 1 sayılı bölməyə aparıblar”.

Bu barədə “Hürriyyət”ə Samux rayonu, Ziyadlı kənd sakini Bayramov Bilal Mirzəməmməd oğlu tərəfindən göndərilən şikayət məktubunda qeyd olunur. Onun sözlərinə görə, bölmədə polis təhqiqatçısı Murad Xurşudov tələsik protokol tərtib edərək, işi məhkəməyə göndərir: “Məhkəmədə Cavid Tağıyev oğluma 8 sutka həbs cəzası verir. 17.01.2023-cü ildə Apellyasiya Məhkəməsi dəlil-sübut olmadığı üçün qərarı ləğv etdi və təkrar baxılmaq üçün məhkəməyə yolladı. Gəncə Şəhər Məhkəməsinin qərarı ilə oğlumun tam günahsız olduğu sübuta yetirildi.

Bir gün nəzarətsiz qaldığından, maşına ziyan dəymişdi. Hara şikayət edirəm, baxmırlar, özlərinə xəyir edən məhkəmənin birinci qərarını əsas götürürlər, sonrakı qərarlar heç kimi maraqlanmır. Maraqlıdır ki, hər iki məhkəmənin hakimi Cavid Tağıyev olub.

Xahiş edirəm, mənə kömək edəsiniz. Əgər oğlum günahkar olsaydı, məhkəmə bunu təsdiq edərdi”.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Suraxanı rayonu, Əmircan qəsəbəsi, Z.Əliyev küçəsi, ev 67-də yaşayan, mərhum Qazi bacası Qəniyeva Qərənfil Rəşid qızı tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin müraciətini olduğu kimi dərc edirik:

“Cənab Prezident!
Mən, Qəniyeva Qərənfil Rəşid qızı, yazaraq sizə bildirirəm ki, şikayətimə ətraflı baxılmır. Sizdən xahiş edirəm, mənim işimə ədalətli baxılması üçün tapşırıq verəsiniz.

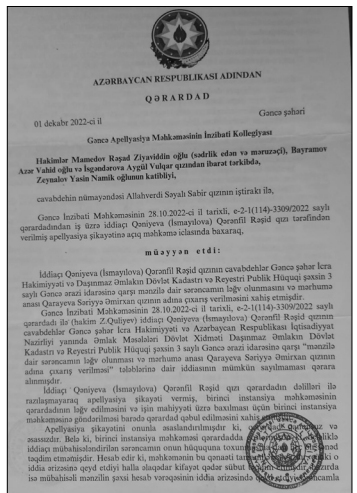
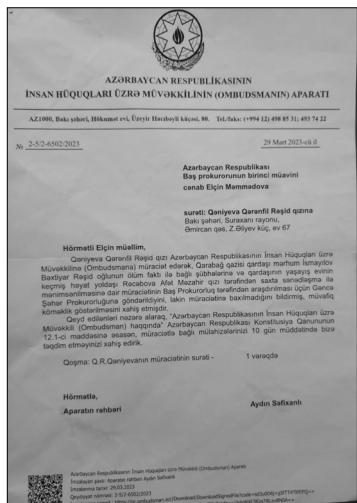
Hüquqlarım məhv edilib. İşimin düzgün aparılmadığı barədə

Qarabağ Qazisi və qardaşının müəmmalı ölümü...

Qərənfil Qəniyeva: “Keçmiş gəlinimiz Afət bizi doğma evimizə buraxmır”

“...iki qardaşımın ölümü də bu qadının yanında olub, dövlət qurumlarına şübhəli gəlmədi?!”

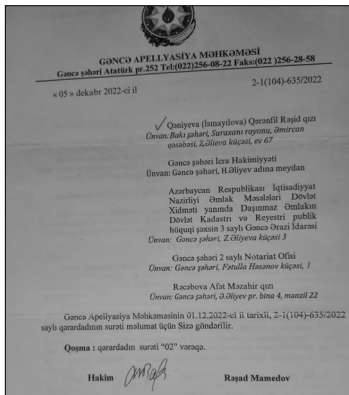

Respublika Prokurorluğuna müraciət etmişəm.

Deməli, Səhiyyə Nazirliyinin Gəncə Tibb Kollecinə müəllimə işləyən, keçmiş gəlinimiz Rəcəbova Afət Məzahir qızı atamın, anamın evini gizli, xəbərimiz olmadan öz adına keçirib.

Rəcəbova Afət Məzahir qızı mərhum qardaşım İsmayilov Əfqan Rəşid oğlunun həyat yoldaşı olub. Qardaşım 1998-ci ildə vəfat edib. Afət Rəcəbova ilə bir yerdə olarkən, müəmmalı şəkildə Bakı şəhərində dənizdə boğularaq vəfat edib.

Gəncə şəhərinin keçmiş icra başçısı Elmar Vəliyev 18.11.2005-ci ildə Ə.Əliyev prospekti, ev 4, mənzil 22-nin icra Hakimiyyətində olan hesab və rəqəsi-ni mərhumə anam Qarayeva Səriyyə Əmirxan qızının adından çıxardaraq, Rəcəbova Afət Məza-

hir qızının adına dəyişdirilməsi ilə bağlı 330 sayılı sərəncam vermişdir. Bu sərəncam saxta sənədlər əsasında verilmişdir. Çünki həmin mənzildə Qarayeva Səriyyə Əmirxan qızının oğlu, Qazi İsmayilov Bəxtiyar Rəşid oğlu yaşamışdır. Rəcəbova Afət həmin mənzilə, kiçik qardaşım İsmayilov Əfqan Rəşid oğluna gəlin gəlmişdir. Ev Əfqanın olmamışdır. Orderdə heç Afət Rəcəbovanın yoldaşı, yeni qardaşımın adı olmayıb. Ev qardaşımın olmadığı halda, bu qədr saxtakarlıq necə olub?

Bu saxta sənədləri hazırlayanlar səlahiyyətlərini aşaraq, mülkiyyət hüquqlarımızı pozmuşdur. Belə çıxır ki, həmin məmurlar ölkə başçısının etimadından sui-istifadə etmişdir.

2001-ci ildə Afət Rəcəbova polis sahə müvəkkilinin iştirakı ilə mənzildə olan cihaz eşyalarını yığışdırıb getmişdir. Bu barədə sahə müvəkkilinin, cihaz sahibinin və 2 nəfərin imzası ilə tərtib olunmuş akt var. Afət Rəcəbova evi tərk edib getmişdir. Yeni 2022-ci ilə qədər həmin ünvanda yaşamayıb.

Həmin mənzildə böyük qardaşım, Qarabağ Qazisi İsmayilov

Bəxtiyar Rəşid oğlu yaşayıb. 2022-ci ilin yanvar ayında təcili yardımla xəstəxanaya aparılıb və orada da vəfat edib.

Ali savadlı, müəllimə kimi tanınan Afət Rəcəbova, əslində, bir saxtakardır. O, 2005-ci ildə qayını, Qarabağ qazisi həmin mənzildə yaşayarkən, bizim evimizə öz adına sərəncam alıb. Dövlətimiz tərəfindən qazilərə bu qədər hörmət edilir. Amma bu qadın Qaziyyə anasından, atasından qalma bir evi saxta sənədlərlə öz adına keçirmişdir. Bütün məhkəmə və polis orqanları da bu qadına dəstək olur. Kim və yaxud kimlər bu saxtakarlığın arxasında durursa, açılmağına imkan vermirlər. Vəkillər sənədlərlə tanış olduqda deyirlər ki, bəli, saxtakarlıq var, amma sübut etməyimizə imkan verilmir.

Afət Rəcəbova Qarabağ Qazisinin evini hiylə işlədərək əldə edib. Maraqlısı odur ki, qardaşımın ölümünü bizdən gizlədib. Niyə, hansı səbəbə gizlətdiyi bu günə kimi bizə qaranlıqdır.

Həmin mənzildə qardaşım üçün başsağlığına gələn qonşulara qapını acmayıb. Evi zəbt edib. Mənzilin qapısını dəyişib, qardaşımın ölümü barədə bizi məlumatlandırmayıb.

Ölüm səbəbi barədə polise müraciət etdim. Səbəbini bilmədik. Kimsəsiz, yiyəsiz kimi qardaşım dəfn olunub. Polisdən harada dəfn olunduğunu öyrəndik. Həmin gündən indiyədək bu qadının arxasında hansı vəzifəli şəxslər durursa, heç bir orqan nə qardaşımın ölümünü, nə də evin saxtakarlıqla başqasının adına keçməsinə araşdırmırlar.

Hörmətli redaksiya! Sizdən xahiş edirəm, Qarabağ Qazisi İsmayilov Bəxtiyarın ölüm səbəbi

nin araşdırılmasında mənə kömək edəsiniz. Ümid edirəm ki, müraciətim sizin qəzetdə dərc olundandan sonra bu işi düzgün araşdırmağa başlayarlar.

Keçmiş gəlinimiz Afət bizi doğma evimizə buraxmır. Qazinin ailəsi ayrı mənzildə yaşayır. 2 övladı var. Övladları ilə daimi əlaqəsi olub.

Ata, ana evimizi öz adına sənədləşdirib. İki qardaşımın ölümü bu qadının yanında olub, dövlət qurumlarına heçmi şübhəli gəlmədi?!

Anam həmin mənzili vəsiyyətnamə ilə mənə miras qoymuşdur. Mən Bakı şəhərində kirayə qalaraq, Qarabağ Qazisi orada yaşadığına görə, həmin mənzili adıma rəsmiləşdirmədim. Düşündüm ki, qardaşımın xoşu gəlməz, ona pis təsir edər.

Vəfat edəndən sonra vəsiyyətnamə əsasında Gəncə İnzibati Məhkəməsinə müraciət etmişəm. Məhkəmə həmin mənzilə dair müraciət etmək hüququmun olmadığını, vəsiyyətnamənin heç bir hüquqi əhəmiyyət daşımadığı barədə qərardad qəbul edib. Bir sözlə, məhkəmə Qarabağ Qazisinin hüquqlarını, övladlarının hüquqlarını və mənə verilən vəsiyyətnaməni araşdırmır. Rəcəbova Afət bizi və Qarabağ Qazisinin 2 övladını həmin mənzilə buraxmır.

Bu yazını oxuyan bütün orqanlar, səlahiyyətli şəxslərdən xahiş edirəm ki, bu işə düzgün baxılması üçün tapşırıq verəsiniz”.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Bir milləti məhv etmək üçün onun elmini, təhsilini məhv etmək kifayətdir. Çünki təhsil millətin gələcəyi həyatımızın ən gərəkli, ən mühüm sahəsidir.

Son zamanlar təhsil sisteminə baş verən neqativləri görməzdən gəlmək mümkün deyil. Təkcə demək olar ki, hər gün redaksiyamıza daxil olan şikayətlərə əsasən, təhsil sahəsində rüşvətin başı alıb getdiyini deyə bilərik. Ən acınacaqlısı isə odur ki, rüşvət yığımı ən aşağı siniflərdən başlayır.

Təsədüfi deyil ki, valideynlər tərəfindən ibtidai sinif şagirdinin 1 illik xərcinin 1500-2000 manat civarında olduğu deyilir. Belə olduğu halda yuxarı sinif şagirdlərinin xərcinin daha artıq olduğunu qeyd edə bilərik.

Azərbaycanın demək olar ki, bütün orta məktəblərində eyni mühit hökm sürür. Təhsil Nazirliyi qəti şəkildə tələb edir ki, məktəblərdə hər hansı bir məqsədlə şagirdlərdən pul yığılmamalıdır, amma...

Yeri gəlmişkən, Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxışlarının birində bildirib ki, bu məsələdə 2 hal var: "Biri hansısa məcburetə və digər formada hədiyyələrin yığılmasıdır. Digər isə valideynlərin özlərinin hədiyyə almaq istəyidir. Valideynlər tərəfindən məktəblərdə müəllimlərə çox bahalı hədiyyələr verilir. Bayramda müəllimlərə külli miqdarda pulların və bahalı hədiyyələrin verilməsi pedaqoji olaraq etik deyil".

Təhsil naziri onu da deyib ki, müəllimləri təbrik etməkdə pis heç nə yoxdur: "Biz özümüz də müəllimləri təbrik edirik. Amma müəllimləri bahalı hədiyyə və pul yığmaqla təbrik etmək, dediyim kimi, pedaqoji dəyərlərə ziddir. Məktəblər tərəfindən belə məcburetə tədbirləri olsa, valideynlər Elm və Təhsil Nazirliyinin qaynar xəttinə zəng vuraraq bildirməlidirlər. Valideynlər özlərində cəsarət tapıb, bahalı hədiyyələri, pulları müəllimə rüşvət şəklində verməməlidirlər. Bundan utanmamalıdırlar. Özümüz dəyişməyə başlamalıyıq".

Amma son zamanlarda bunun əksinin şahidi oluruq. Məktəblərdə olan "rüşvət rəqabəti" səngimək bilməyərək, sanki, dəb halına düşüb.

Məsələn, Xırdalan şəhərinin iki orta məktəbində müəllimlərə qolbağ və sırğa hədiyyə olunduğunu gördük. Şagirdlərin gözü qarşısında təqdim olunan bu hədiyyə, sizcə də müəllimi şagirdin gözündən saldırmı?

Video görüntülərdən belə başa düşülür ki, Xırdalan şəhər 1 №-li tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi Yaqut

Günahkar kimdir: müəllim, yoxsa valideynlər?

Təhsil eksperti Xırdalandakı rüşvət qalmaqalına fərqli yanaşır: "Mənim fikrimcə, burada qınaq obyektı həmin hadisənin video lentə alınmasıdır..."

Ağamalıyevaya təqdim olunan bahalı hədiyyəni görəndə sanki, narahat olur. Və yaxud da bəlkədə videoda əks olunduğuna görə özünü narahatçılığa vurur.

Təhsil nazirinin dediyi kimi, ola bilər ki, elə bu hədiyyə valideynlərin öz fikri olub. Burada qəbahət bir şey yoxdur. Hədiyyə məcburi alınırsa belə, artıq valideynlərin istəyi ilə alınmış kimi göstəriləcəkdir.

Fikrimizcə, orta məktəblərdə bu "bazar"ın yaranmasında ilk növbədə direktor, daha sonra müəllim və valideyn komitələri günahkardır. Müəllimlər Valideyn Komitəsinin əli ilə öz istəklərini bildirir, komitə üzvləri də dərhal həmin istəyi icra edir.

Bir sözlə, Valideyn Komitəsinin məktəblərdə ki, fəaliyyəti ancaq pul yığmaqdan ibarətdir. Bayram ərəfələri hansı məktəbin qarşısından keçsək, şagirdlərin müəllimlərə verəcəkləri hədiyyələr barəsində danışqların şahidi olarıq.

Redaksiyamıza daxil olunan məlumatlara əsasən, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın bacısının rəhbərlik etdiyi, Nizami rayonu 32 nömrəli məktəbin direktoru Əlifbə bəyramını məktəbin zalında keçirmək üçün valideynlərdən 200 manat pul yığıb. Bu, artıq təzə rüşvət yoludur, məktəb artıq icarəyə yer də verir. "İnkişafın" bu qədər heç xarici dövlətlərdə yoxdur.

Məsələ ilə bağlı Təhsil eksperti Nadir İsrailovla həmsöhbət olduq. Ekspertin sözlərinə görə, burada günahkar axtarmaq düzgün deyil: "Hədiyyə vermək və yaxud da almaq ayıb sayılır. Bu, hal-hazırda

cəmiyyətin problemidir. Burada valideyndə də günah axtarmaq olmaz. Valideyn ibtidai sinif rəhbərinə öz minnətdarlığını belə bildirib. Yeni valideynlər hədiyyənin dəyərindən, qiymətindən asılı olmayaraq, müəllimə öz təşəkkürlərini bildiriblər.

Guya, başqa peşə sahiblərinə hədiyyə verilir? Əlbəttə, verilir və bu, normal hadisədir.

Mənim fikrimcə, burada qınaq obyektı həmin hadisənin video lentə alınmasıdır. Hədiyyəni sakit bir şəkildə təqdim edə bilərdilər.

Bəlkə də müəlliməyə qarşı qərəzli bir addım olub. Sırğanı qulağına taxmaq biabırçı addımdır. Belə videoları paylaşmaq olmaz. Bu müəllimin nüfuzunu aşağı salır.

İbtidai sinif rəhbərinə hədiyyə vermək ayıb deyil, ayıb onu etikadan kənar təqdim etmələri olub. Şagirdlərin gözü qarşısında olmamalı idi. Digər valideynlərin arasındakı ayrı-seçkilik salınır. İmkani olmayan valideyn orada pərt ola bilər. İndi yəqin ki, araşdırma aparılıb, aydınlaşdırılacaq ki, bu hədiyyəni müəllimə istəyib, ya valideynin öz istəyi olub?! Bu məsələdə qınadığım məsələ hədiyyənin göstərişli şəkildə təqdim olunmasıdır.

Əlbəttə, biz yaxşı müəllimlərin sayəsində hansısa və-

Nadir İsrailov:
"Bəlkə də müəlliməyə qarşı qərəzli bir addım olub..."

zifələrə yiyələnmişik. Müəllim adını bu qədər ucuzlaşdırmaq, gözəndən salmağa düzgün baxmıram. Bəlkə, həqiqətən də müəlliməyə qarşı qərəzli addım atılıb. Müəllimə də orada gerek imkan verməyəydi ki, sırğanı onun qulağına taxsınlar. Müəlliminin özü də etikani pozub, icazə verməklə.

Bird aha deyirəm ki, bu cür videoların yayılması müəllimlərin gözəndən salır. Valideyn Komitəsinin varlığı pis deyil, sadəcə həmin valideyn öz işinin məsuliyyətini dərk etsə. Hansı vəzifədən asılı olmayaraq, hər bir insan gerek öz işini, vəzifəsini dərk etsin".

Jalə FAMILQIZI

Müəllimlərə qızıl hədiyyə edilməsinə görə bu cəza verildi

Abşeron rayonu Xırdalan şəhər 1 və 9 nömrəli tam orta məktəbin direktorları barəsində intizam tənbehi tədbiri tətbiq olundu. Hurriyyet.Az xəbər verir ki, bu barədə Abşeron-Xızı Regional Təhsil İdarəsindən bildirilib. Məlumatda qeyd edilib ki, sosial şəbəkələrdə Abşeron rayonu Xırdalan şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin dördüncü sinif və Xırdalan şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbin birinci sinfinin tədris ilinin yekunu ilə əlaqədar keçirilmiş tədbirləri ilə bağlı videogörüntülər yayımlanıb. Hər iki məsələ ilə bağlı xidməti araşdırma aparılıb.

"Araşdırmanın nəticəsi ilə bağlı bildiririk ki, 10.06.2023-cü il tarixində Xırdalan şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi Yaqut Ağamalıyevanın, 11.06.2023-cü il tarixində Abşeron rayonu Xırdalan şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbin ibtidai sinif müəllimi Cəlalə Abdullayevanın iştirakı ilə tədbir keçirilib. Tədbirlə bağlı yayılan videogörüntülərdə valideynlər tərəfindən

ibtidai sinif müəllimlərinə qiymətli hədiyyənin təqdim olunması əks edilib.

Qeyd edək ki, bu tipli tədbirlərin təşkilinə ciddi nəzarətin olmasına görə Abşeron rayonu Xırdalan şəhər 1 və 9 nömrəli tam orta məktəbin direktorları barəsində intizam tənbehi tədbiri tətbiq olundu. Eyni zamanda müəllimlərlə söhbət aparılıb. Bildiririk ki, sözügedən hərəkətlər müəllimlərin etik davranış qaydalarını, xüsusilə ictimai etimad prinsipini

pozmaqla müəllimin peşə nüfuzuna xələl gətirir.

Qeyd edək ki, ümumi təhsil müəssisələrində müəllimlərin peşə fəaliyyətinə zidd olan belə hallara yol verilməməsi ilə bağlı dəfələrlə məktəb rəhbərlərinə təlimat və tapşırıqlar verilib, bu və ya digər hallarla əlaqədar müxtəlif cəza tədbirləri həyata keçirilib. Göstərilən halların yenidən baş verməməsi üçün valideynləri belə təşəbbüslərdən çəkinməyə çağırırıq, - məlumatda vurğulanıb.

SSRİ dağıldıqdan sonra 71 il ərzində Azərbaycanda sosializm adı ilə mövcud olmuş Dövlət quruluşunun vəhşətli eybəcərliklərini yaşamış xalq artıq əsarətdən qurtarıb, azad həyat sürəcəyini hesab etsə də, ötən 32 il ərzində bu azadlığın konkret məzmununun nədən ibarət olduğunu və bu azadlığı hansı üsul və vasitələrlə qurmağın mümkün olması barədə hələ səthi də olsa təsəvvürə malik deyil. Buna görə xalqı suçlamaq da mümkün deyil. Çünki biz “xalq” dedikdə ölkə vətəndaşlarını toplum halında, onun şüur, savad səviyyəsini isə orta, ictimai şüur olaraq nəzərdə tuturuq.

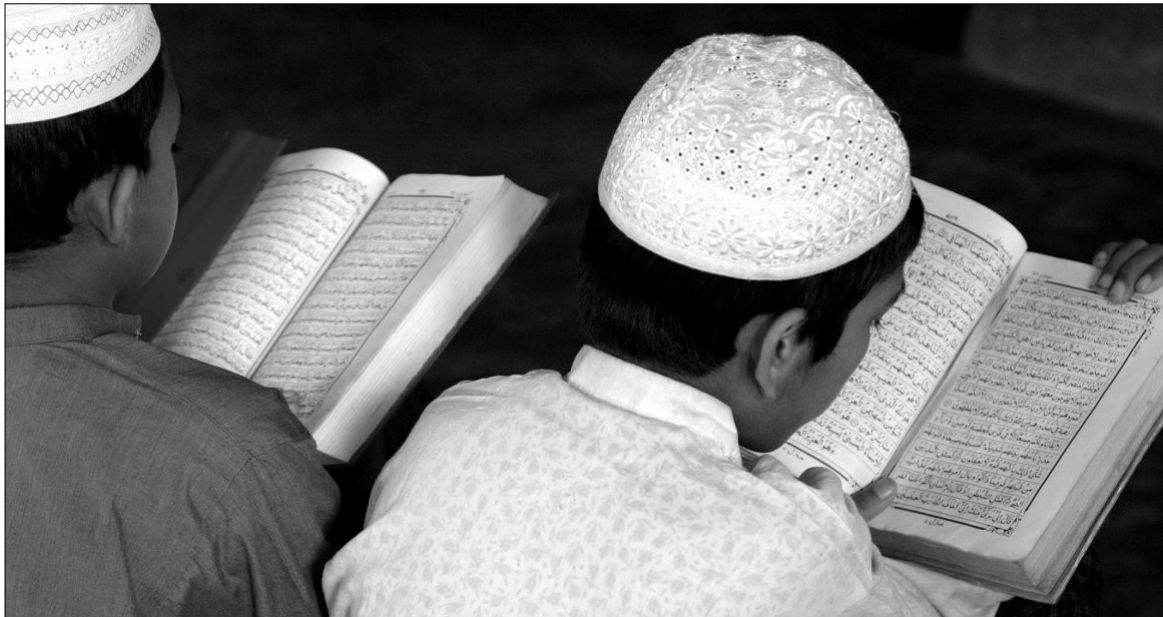
Azərbaycan əhalisinin 100 il bundan öncə hər 5 kənddə adı məktubun mətnini oxuya biləcək bir neçə nəfər tapmağın ancaq mümkün olduğunu, min ildən çox bir müddətdə onların beyninə, şüuruna total şəkildə “elm” adı ilə ancaq dini ehkamlar yeridildiyini, 1920-ci ildən bəri ölkəni Rusiyanın yenidən işğal edərək, qurduqları Dövlət quruluşunu “sosializm”, ölkə ərazisində mövcud olmuş müxtəlif idealist dinləri və onların təriqətlərini qadağan edərək, əvəzinə insanların beyninə, şüuruna elm adı ilə materialist din olan “bolşevizmin” ehkamları yeritdiklərini nəzərə alsaq, bu vəziyyət çox təbii haldır.

Bu da aksiomadır ki, hər bir cəmiyyətdə mövcud olan ideologiya, ictimai fikir, fəlsəfi düşüncə sistemi ancaq həmin cəmiyyətdə mövcud olan dövlət quruluşunun məzmununa, mahiyyətinə, məqsəd və mənafeinə uyğun olduğu hallarda onun təşkilatı mövcudluğuna, tədrisinə və təbliğinə dövlət tərəfindən icazə verilərək, dəstəklənir. İnsanların, bütövlükdə cəmiyyət və bəşəriyyətin həyat səviyyəsini yaxşılaşdırma biləcək, yeni realiaqlar yaratmağa qadir olan maddi, texniki, ictimai yenilikləri cəmiyyətin mövcud ictimai şüurundan daha yüksək şüura, savada, biliyə malik olan ayrı-ayrı insanlar kəşf, ixtira və tətbiq edir ki, bunlar adətən alim, ixtiraçı adlandırılır.

Əlbəttə ki, bunların sayı hər bir cəmiyyətdə çox az olur. Zehni, biliyi ictimai şüur səviyyəsində olub, “xalq” adlandırılan kütləyə onların arasında, cəmiyyətdə mövcud ictimai prosesləri düzgün dərk edərək bu proseslərin real məzmununu, mahiyyətini kütləyə aydınlaşdırır. Yeni kütlənin zehni, şüuru üçün ictimai proseslərdəki qaranlıq məqamları obyektiv işıqlandırır ki, bu təbəqə də “ziyalı” adlandırılır.

Məqalənin məzmununa keçməzdən əvvəl, bir neçə məsələni hansı anlamda gördüyümü izah etdim ki, oxucu yazımın mahiyyətini obyektiv olaraq başa düşsün. Bir sıra dəyərli elmi tədqiqatların müəllifi olan, AMEA-nın fəlsəfə institutunun aparıcı elmi işçisi, do-

Niya ölkədə elmdən çox, dini tədris təbliğ edilir?

sent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Faiq Ələkbərlinin “Türküstan” qəzetinin 25 oktyabr və 01 noyabr 2022-ci il saylarında dərc edilmiş “Mütərəqqi islamçılıq və islam millətçiliyi nəzəriyyəsi” adlı məqaləsində olan bəzi terminləri düzgün qiymətləndirməməsi və islam dininin hökmən bizim milli ideologiyamızın “ayrılmaz” və “toxunulmaz” hissəsi olmalı olduğu barədə əsassız iddiası ilə əlaqədar “Mütərəqqi islamçılıq və islam millətçiliyi nə deməkdir?” adlı yazımda bu suallara aydınlıq gətirmişdim. “Türküstan” qəzetinin 23 may 2023-cü il tarixli sayında Faiq bəyin “Din, məzhəb adı altında Azərbaycanda xarici təsirlər” adlı məqaləsində irəli sürdüyü fikirlər, anlayışlar məni bir daha onun bu məqaləsindəki yanlışlıqlara aydınlıq gətirməyə sövq etdi.

İlk növbədə müəllifin “ziyalı” anlayışını hansı məzmununda təqdim etməsinə baxaq. O yazır: “Bütün hallarda hansı kimliyi çox ifadə etməsindən asılı olmayaraq ziyalı bir toplumda mühüm yerə malikdir. Çünki ziyalı demək, mövqe, nüfuz və millətin siması deməkdir. Bu mənada, hər bir cəmiyyətdə ziyalı nüfuzunun hansı səviyyədə olması, həm də onun milli şüurunun göstəricisidir. Əgər cəmiyyət arasında ziyalı yüksək nüfuzla malikdirsə, milli şüurun formalaşması prosesində aparıcı yer tutacaqdır. Ancaq hər hansı toplumda ziyalının nüfuzu istənilən səviyyədə deyilsə, o zaman milli şüurun formalaşması prosesi həm ləng gedəcək, həm də ciddi problemlərə yol açacaqdır”.

Göründüyü kimi, müəllif “ziyalı” anlayışının mahiyyətini “mövqe, nüfuz, millətin siması” kimi təqdim edərək, ziyalının səviyyəsini milli şüurun göstəricisi hesab edir. Həm də ziyalının toplumdakı nüfuzunun səviyyəsini milli şüurun formalaşmasının əsası olaraq qəbul edir. Müəllifin “ziyalı” anlayışının mahiyyətinə yanaşması istər-istəməz “Azadlıq” qəzetinin 3-10 yanvar 1991-ci il sayında Əbülfəz Elçibəyin “Ən kəsə yol” məqaləsində ziyalı anlayışına yanaşmasını

xatırladır. E.Elçibəy yazırdı: “Ziyalı elmdə, incəsənətdə, mədəniyyətdə müəyyən yaradıcılığa malik və ardıcılar yetişdirən, xalqın (yaxud millətin) təhlükəyə düşəndə ön cərgədə dayanan, onun qabağında gedən adama deyirlər”. Və “yarımziyalılar xalqa yaxın gəlib

üsul, forma və dərəcədə aydınlaşdırması onun ziyalılıq dərəcəsini, miqyasını sübut edir. Məsələnin hansısa bir hissəsini düz, bir hissəsini əyri aydınlaşdırən kəs ziyalı, nə də yarımziyalı ola bilməz. Çünki alınan nəticə heç vaxt obyektiv ola bilməz. Faiq bəy də zi-

Göründüyü kimi, müəllif “ziyalı” anlayışının mahiyyətini “mövqe, nüfuz, millətin siması” kimi təqdim edərək, ziyalının səviyyəsini milli şüurun göstəricisi hesab edir. Həm də ziyalının toplumdakı nüfuzunun səviyyəsini milli şüurun formalaşmasının əsası olaraq qəbul edir. Müəllifin “ziyalı” anlayışının mahiyyətinə yanaşması istər-istəməz “Azadlıq” qəzetinin 3-10 yanvar 1991-ci il sayında Əbülfəz Elçibəyin “Ən kəsə yol” məqaləsində ziyalı anlayışına yanaşmasını xatırladır...

tezliklə ziyalı mövqeyi tutacaqlar”, iddiası “ziyalı” anlayışının mahiyyətinə F.Ələkbərli ilə eyni yanaşmadır. “Ziyalı” anlayışına belə yanaşma sonra Faiq bəyin ziyalı üçün nəzərdə tutduğu funksiyada aydınlaşır. O yazır: “Fikrimizcə, ziyalı bir növ hakimiyyətlə xalq arasında mühüm bir bağıdır. Ziyalı kütlənin zərərli olmayan istəklərini hakimiyyətə çatdıraraq qəbul etməklə yanaşı, zərərli olanları da kənarlaşdırma bilər. Bunun üçün ziyalının kütlə üzərində nüfuzu olmalıdır bu baxımdan hakimiyyət çalışmalıdır ki, cəmiyyət daxilində ziyalının müəyyən nüfuzu olsun. Əgər hakimiyyət ziyalıya layiq olduğu dəyəri verərsə, kütlə də bunu görəcək və nəticə çıxaracaqdır”. Yəni, əslində, müəllif ziyalının funksiyasını bəylə gəlin arasında yenge, hakimlə təqsirləndirilən şəxs arasında alver vasitəçisi, alıcı ilə satıcı arasında dəlal statusunda görür.

Müəllifin ziyalıları növlərə bölməsində də məsələyə Elçibəy yanaşması özünü biruzə verir. Belə ki, Elçibəy ziyalıları ziyalı və yarımziyalılara bölmədi. Hansı ki, ziyalı yarım ola bilməz. Əgər insan problemi, yeni mahiyyəti, məzmunu insanlara məlum olmayıb, onlara qaranlıq qalan məsələni obyektiv aydınlaşdırıb, hamının onu görə, dərk edə bilməsi üçün işıqlandıra bilirsə, o, həmin məsələdə ziyalıdır. Məsələni hansı miqyas,

yalıları sahələr üzrə üç növə ayırır. “Milli ziyalı”, “Dini ziyalı” və “Bəşəri ziyalı”.

Birincisi, alim filosof olaraq Faiq bəy bilməlidir ki, fəlsəfənin fərdi, xüsusi, ümumi kateqoriyaları var. “Milli” anlayışı da bəşəri anlayışının tərkib hissəsi olmaq etibarilə, fəlsəfənin bəşəri (ümumi kateqoriyası), milli isə fəlsəfənin xüsusi kateqoriyasına aiddir. Yəni milli və bəşəri anlayışları bəşəri olmaqla eyni mahiyyətə, növə aiddir. Din isə nə milli, nə də bəşəri deyil. Əgər müəllif ziyalıları bəşəri və dini ziyalı növlərinə ayırırsaydı yenə də bunu müəllifin bir-birinə antoqonist ziddiyyət təşkil edib, bir-birini qəti istisna edən iki dünyagörüşünü müqayisə etmək istəməsi kimi dəyərləndirmək olardı. Yox, əyər müəllif ziyalıları həyatda mövcud olan təbii, ictimai sahələr üzrə bölgüsünü aparırsa onda ziyalıların növləri təbiət və cəmiyyətin sonsuzluğa yaxın, mövcud çoxsaylı sahə və proseslər üzrə “ixtisaslara” bölməlidir. Çünki ziyalıların ixtisas və fəaliyyətləri onun üç növ olaraq nəzərdə tutduğu sahələr ilə məhdudlaşmır. Müəllif yazır: “Fikrimizcə, toplum müxtəlif təbəqələri arasında ziyalılıq bu meyillənmələrə görə müəyyənləşdirilə bilər. Yəni, ziyalının əsil simasının müəyyənləşməsində ictimai şüurunun daha çox dini, milli və yaxud da bəşəri-lyin üzərində köklənməsindən

asılıdır. Belə ki, özündə ziyalılığa aid olan ümumi keyfiyyətləri əks etdirən aydının, cəmiyyətin taleyinə ciddi şəkildə təsir göstərə biləcək hər hansı önəmli məsələ ilə bağlı tutduğu mövqeyi onun əsil simasını müəyyənləşdirir. Xüsusilə, son addım atılarkən ziyalının millətin, dinin, yoxsa bəşəri dəyərlərin çıxarlarından çıxış etməsi mühüm bir nöqtədir. Çünki, ziyalı istər-istəməz bəzən bunlardan birini nisbi də olsa, irəli çəkmək məcburiyyətindədir”.

Birincisi, ayrılıqda götürülmüş bir nəfərin ictimai şüuru ola bilməz. İctimai şüur müəyyən toplumun bütövlükdə, cəmiyyətində götürülmüş şüurdur. Ayrıca götürülən bir şəxsin həyatda baş verən bütün proseslərə münasibətinin xarakterində ifadə olunan fikirləri onun ümumi şüur səviyyəsini, ayrı-ayrı təbii, ictimai, iqtisadi, tarixi və s. məsələlərə aid fikirləri isə, bu sahələr üzrə onun şüurunun səviyyəsi və xarakterini ifadə edir. Yeni bir insanın ictimai proseslərə aid fikir və münasibətinin xarakteri onun bu sahədə şüur səviyyəsini, ziyalı olub-olmamasını göstərir.

İkincisi, nəinki milli məsələlərdə, həyatda mövcud olan, yeni yaranan proses və hadisələr haqqında nisbi də olsa milli, dini, bəşəri dəyərlərin birini nisbi də olsa məcburən irəli çəkməsi, ümumiyyətlə dini və bəşəri, o cümlədən milli dəyəri eyni zamanda bir insanda mövcud olması, birmənalı olaraq onun ziyalı olmadığını sübut edən amildir. Yeni bunların üçü də real olaraq onda yoxdur. Bu amillər həmin insan üçün öz şəxsi məqsədlərini reallaşdırmaq məqsədilə hər anda mövcud olan situasiya və siyasi konjekturadan asılı olaraq istifadə, daha doğrusu sui-istifadə etmək vasitəsidir.

Müəllifin “keşf” etdiyi “milli ziyalı”, “dini ziyalı”, “bəşəri ziyalı” terminlərə gəldikdə isə, hansı sahədə mövcud olmasından asılı olmayaraq cəmiyyətdə qaranlıq olan məsələlərə, o cümlədən milli məsələlərə aydınlıq gətirən ziyalı milliyət etibarilə türkdürsə, o türk “milli” ziyalıdır. “Bəşəri ziyalı” da, milli məsələlərə daxil olmaqla, heç bir məntiqi və faktiki sübutu olmayan, uydurma ehkamlar deyil, obyektiv elmi üsul və vasitələrlə mövcud məsələlərə aydınlıq gətirirsə, o insan ziyalıdır və bu halda bəşəri sözünün istifadə edilməsi yersizdir. Çünki elm, bəşəri də özündə ehtiva edən təbii məsələlərin çözülməsinə aydınlaşdıraraq, həqiqəti, realı özündə güzgü kimi əks etdirən yeganə vasitədir. Milli məsələlərə aydınlıq gətirən şəxsin məhz milli məsələlərə aydınlıq gətirdiyinə görə onun “milli ziyalı” adlandırılması, aydınlaşdırılan sahənin mahiyyətinin bu şəxsin milliyətinə şamil edilməsi, məsələnin mahiyyəti ilə bərabər bu ifadəni də saxtalaşdırmış olur.

(Ardı var)

Şapur QASIMİ

“Şərurlu İsfəndiyar”ın adı növbəti mənzil qalmaqalında hallanır

İş adamına və qardaşı oğluna qarşı məhkəmə iddiası qaldırılıb

“Şərurlu İsfəndiyar” kimi tanınan tikinti maqnati İsfəndiyar Axundov və qardaşı oğlu Eldəniz Axundov məhkəməyə verilib. İddiaçı Qasım İbrahimov adlı şəxsdir. O, adıçəkilən şəxslərlə paralel “HOM-PAŞ Prestij” Mənzil-Tikinti Kooperativ (MTK) barəsində də iddia qaldırıb.

Birinci instansiyanın qərarı Qasım İbrahimovu qane etmədiyinə görə o, apellyasiya şikayəti verib.

Şikayətə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə Fuad Babayevin sədrlik etdiyi hakimlər kollegiyası tərəfindən baxılacaq. İşin mahiyyəti qeyri-yaşayış sahəsi üzrə mübahisələrdən ibarətdir.

İsfəndiyar Axundov “Şəur” MTK-nın sahibidir. Bu şirkət əsasən Bakıda yaşayış binalarının inşası ilə məşğuldur.

“HOM-PAŞ Prestij” MTK-yə gəlincə, bu şirkət türk iş adamı Hikmət Yığıtdöl və azərbaycanlı

sahibkar Qabil Əliyevə məxsus olub. Sonradan məlum olub ki, şirkətin inşa edildiyi binada bir mənzil bir neçə nəfərə satılıb.

Bundan sonra Hikmət Yığıtdöl həbs edilib. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq; külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb. Barəsində ev dustaqlığı qətimkan tədbiri seçilib. Bu işin məhkəmə istintaqının nəticəsi barədə açıq mənbələrdə məlumat yoxdur.

Mediada gedən məlumatlardan aydın olur ki, Hikmət Yığıtdöl baş verənlərdə şəriki Qabil Əliyevi ittiham edir. O, Qabil Əliyevin mənzilləri bir neçə nəfər satıb qaçdığıni bildirib.

Bundan sonra “HOM-PAŞ Prestij” MTK-nın mənzilləri və mağazaları “Şərurlu İsfəndiyar”a verilib. Hətta tikinti maqnati şirkətin üzərinə götürdüyü öhdəliyi yerinə yetirmədiyinə görə məhkəməyə də müraciət edib və prosesi udub.

Hazırda “HOM-PAŞ Prestij” MTK İsfəndiyar Axundovun nəzarətindədir.

Hazırladı: RƏŞAD

Gədəbəydə qətl törədən hərbi ilə bağlı qərar verildi

Mayın 27-də Gədəbəyin Novosaratovka kəndi kafedə qətl törədən hərbi barədə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Hərbi Prokurorluğun Mətbuat katibi Firad Əliyev bildirib ki, müddətdən artıq hərbi qulluqçusu Elpərəs İbrahimov barəsində Şəmkir hərbi prokurorunun təqdimatına əsasən Gəncə Hərbi Məhkəməsinin qərarı ilə 4 ay müddətində həbs qətimkan tədbiri seçilib: “İstintaqın gedişatı və hadisə barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat verilməsi təmin olunacaq. Aparılmış istintaqla İbrahimov Elpərəs Bəhman oğlunun sözügedən məkanda bıçaqla Tapdıqov Teymur Cümşüd oğluna müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirməklə sonuncunu qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. E.İbrahimova Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci maddəsi (qəsdən adam öldürmə) ilə ittiham elan edilib. Bundan başqa, istintaq zamanı, Teymurun qardaşı Tapdıqov Seymur Cümşüd oğlunun qeyd olunan məkanda bıçaqla İbrahimov Elpərəs Bəhman oğluna müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirməklə sonuncunu qəsdən öldürməyə cəhd etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunub. S.Tapdıqova Cinayət Məcəlləsinin 29,120.1-ci maddəsi (qəsdən adam öldürməyə cəhd) ilə ittiham elan edilib. Şəmkir hərbi prokurorunun təqdimatına əsasən, Gəncə Hərbi Məhkəməsinin müvafiq qərarı ilə barəsində 4 (dörd) ay müddətində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda istintaq davam etdirilir və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq bütün tədbirlərin görülməsi, o cümlədən hər bir fakta və əmələ hüquqi qiymət verilməsi təmin ediləcək”.

Qeyd edək ki, hadisənin qadın üstündə yaranmış münaqişə zəminində baş verdiyi bildirilir.

Dələduzluqda ittiham olunan sayt rəhbərinə hökm oxundu

Dələduzluqda ittiham olunan sayt rəhbəri Etibar Toğrulun (Əliyev) cinayət işi üzrə məhkəmə araşdırması başa çatıb.

APA xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə hakim İlham Mahmudovun

sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub.

Hökmə əsasən, Etibar Toğrul verilmiş ittihamla təqsirli bilinərək 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. İttihama görə, Etibar Toğrul 3 nəfərə yalan vəd verərək onların 123 min manat pulunu ələ keçirib. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq- külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Etibar Toğrul “Xəbər var” qəzetində baş redaktor, “Vetenpervler.az” saytında redaktor kimi fəaliyyət göstərən. O, həmçinin “XeberBiz.com” və “TehsilXeber.com” xəbər portalının rəhbəridir.

Həbsdə olan sabiq deputata yeni cinayət işi açıldı

Hazırda həbsdə olan sabiq deputat Dünyamin Xəlilov və iş adamı Azad Cavadova yeni cinayət işi açılıb. Hurriyyet.az Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin vəzifəli şəxsləri ilə əlbir olaraq cinayət törətmiş Dünyamin Xəlilov və Azad Cavadovun barəsində Baş prokuror yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində aparılmış cinayət işinin istintaqı yekunlaşıb.

Istintaqla Dünyamin Xəlilov və Azad Cavadovun 2001-2015-ci illər ərzində “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin sabiq rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə birgə sabit cinayətkar qrup yaradaraq rəhbərlik etdikləri “General Construction” və “Bakı Fındıq Emalı Müəssisəsi” məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlərinin işçilərinə kreditlərin rəsmiləşdirilməsinə dair bankın vəzifəli şəxsinin verdiyi qanunsuz göstərişləri icra edib həmin şəxsləri bankın müxtəlif filiallarına göndərməklə adlarına rəsmiləşdirilmiş ümumilikdə 6 milyon 642 min manatdan artıq məbləğdə pul vəsaitini mənimsəmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İş üzrə toplanmış sübutlar əsasında Dünyamin Xəlilov və Azad Cavadova Cinayət Məcəlləsinin 179.3.1 və 179.3.2-ci (müştəkkil dəstə tərəfindən və külli miqdarda mənimsəmə) maddələri ilə ittiham

elan edilib, hazırda azadlıqdan məhrumetmə növündə cəza çəkmələri nəzərə alınmaqla barələrində qətimkan tədbiri seçilmədən cinayət işi baxılması üçün aidiyyəti üzrə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə Dünyamin Xəlilov Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, Cinayət Məcəlləsinin 179.3.1 (mənimsəmə, müştəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə), 179.3.2 (mənimsəmə külli miqdarda törədildikdə), 213.2.1 (vergidən yayınma, müştəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə), 213.2.2 (vergi ödəməkdən yayınma külli miqdarda törədildikdə), 32.4, 308.2 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui istifadə etməklə ələ alma) 32.4, 309.2 (vəzifə səlahiyyətini aşma) maddələri ilə təqsirli bilinib. Belə ki, D.Xəlilovun 2005-ci ildə Beynəlxalq Bankın səhmdarı olub. 2005-2010-cu illərdə deputat olan D.Xəlilov həm də bankın rəhbəri olmuş Cəhangir Hacıyevin qohumudur və işçisi olub. Belə ki, C.Hacıyevə məxsus “Şəki Bazar” və “Şəki Ət Kombinatı” ASC-ni uzun müddət D.Xəlilov idarə edib.

Həbsdə olan jurnalist Azər İsrəfilov açıqlama yayıb. Hurriyyet.az xəbər verir ki, o 2 il 8 aydır həbsdə olduğunu, bu müddət ərzində dəfələrlə Penitensiar Xidmətin Müalicə Müəssisəsində müalicə aldığı qeyd edib:

"İlk dəfə 22.07.2021-ci il tarixində Bakı İstintaq Təcridxanasından Müalicə Müəssisəsinə köçürülən zaman aparılan müayinələr zamanın mənə Hepatit C xəstəliyi və digər xəstəliklər aşkar olundu. O zaman mən digər xəstəliklərimi qismən müalicə etsələr də, Hepatit C xəstəliyimi konkret müalicə etmədilər. Səbəb kimi isə göstərdilər ki, bu xəstəliyin müalicəsi üçün dövlət lazımı dərmanlar ayırmır.

Sonuncu dəfə isə 13.05.2023-cü il tarixində cəza çəkdiyim Penitensiar Xidmətin 7 saylı cəzaçəkmə müəssisəsindən Müalicə Müəssisəsinə köçürüldüm. USM müayinəsi zamanı dalağımın böyüdüüyü məlum oldu. Ümumi biokimyəvi qan analizləri zamanı qanımda virusların çoxaldığını göstərsələr də, xəstəliyə uyğun bir müalicə aparılmadı.

Dəfələrlə Müalicə Müəssi-

"Məni ölüm həddinə çatdırdılar"

Penitensiar Xidmətin Müalicə Müəssisəsində damarlarını doğrayan jurnalist açıqlama yaydı

səsinin baş həkimi vəzifəsini icra edən Zahir Zahid oğlu Əliyev və infeksiyoz Asif Arif oğlu Şirinovun yanına müalicəmin aparılması ilə bağlı get-

şəxslərin hüquq və azadlıqları haqqında qanunun 51-ci maddəsinin mənə verdiyi hüquqları əsas götürərək, şikayət ərizəsini yazdığımı bildirdim. Bundan sonra Elxan İsgəndərov ərizəmi dəftərxanaya vermək əvəzinə, şikayət yazdığım baş həkim Zahir Əliyevə apardı.

Bu hadisənin üstündən xeyli vaxt keçsə də, yenə heç kim məni çağırıb problemlərimlə maraqlanmadı. Yeni mənim hansı xəstəlikdən əziyyət çəkməyim heç bir məmur üçün maraqlı olmadı. Halbuki ölkə Prezidenti İlham Əliyev daim çıxışlarında məhkumların hüquqlarının təminatına xüsusi önəm verdiyini bildirir. Ədliyyə

mə xəbər vermək istəsəm də, telefonla danışmağıma icazə vermədilər. Bu zaman artıq hüquqlarımın kifayət qədər pozulduğunu görüb şüşə parçası ilə damarlarımı kəsməyə cəhd edib özümə xəsarət yetirdim. Yəni artıq məni ölüm həddinə çatdırdılar. Buna səbəbkar isə Müalicə Müəssisəsinin rəisi Mayıl Məmmədov, əməliyyat şöbəsinin rəisi Azər Əliyev, əməliyyat və rejim-nəzarət işləri üzrə rəis müavini Elxan İsgəndərov, baş həkim v. i. e. Zahir Əliyev və infeksiyoz Asif Şirinovdur.

Özümə xəsarət yetirdikdən sonra isə sol qolumu cərrahə sarıdaraq, məni qısa bir müddətdə cəza çəkdiyim 7 saylı müəssisəyə yolladılar. Hətta yazdığım aclıq ərizəmi belə rəis Mayıl Məmmədov qeydiyyata almadı. Mən aclıq ərizəmdə şəxsiyyətimə çox hörmət etdiyim etdiyim, Penitensiar Xidmətin rejim-nəzarət və əməliyyat idarəsinin rəisi, ədliyyə polkovniki cənab Mirsalah Seyidovla görüşmək tələbi qoymuşdum. Qeyd edirəm ki, bu günə kimi Penitensiar Xidmətin Baş İdarəsindən hər hansı məsul bir şəxs gəlib izahatımı almadı ki, mən hansı səbəbdən özümə xəsarət yetirmişəm?!

Mən media orqanları vasitəsilə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə, Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri cənab Fuad Ələsgərova, ədliyyə naziri cənab Fikrət Məmmədova, ədliyyə nazirinin müavini, Penitensiar Xidmətin rəisi cənab Ceyhun Həsənova, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) xanım Səbinə Əliyevaya, Ədliyyə Nazirliyi Tibb Baş İdarəsinin rəisi cənab Rafael Mehdiyevə səs-lənərək, bilmək istəyirəm ki, sizlər üçün də bu ölkənin vətəndaşının, jurnalistinin, məhkumunun dəyəri yoxdur?! Ulu Öndər Heydər Əliyev kəlamlarının birində deyib ki, dövlətin mənbəyi xalqdır. Bəli, mən də xalqın bir nümayəndəsiyəm, bunu mənə qarşı haqsızlıq edənlər unutmasın!

Diqqətinizə görə, əvvəlcədən öz təşəkkürümü bildirirəm!"

Dəfələrlə Müalicə Müəssisəsinin baş həkimi vəzifəsini icra edən Zahir Zahid oğlu Əliyev və infeksiyoz Asif Arif oğlu Şirinovun yanına müalicəmin aparılması ilə bağlı getsəm də, heç bir nəticə olmadı. Mənə daha yuxarı instansiyalara müraciət etməyimi məsləhət gördülər. Konkret Ədliyyə Nazirliyinin Tibb Baş İdarəsinin rəisi müavini İftixar Qurbanova zəng etməyimi istədilər...

səm də, heç bir nəticə olmadı. Mənə daha yuxarı instansiyalara müraciət etməyimi məsləhət gördülər. Konkret Ədliyyə Nazirliyinin Tibb Baş İdarəsinin rəisi müavini İftixar Qurbanova zəng etməyimi istədilər. Mən isə ağırlarım kəskinləşdiyi üçün ədliyyə naziri cənab Fikrət Məmmədova şikayət ərizəsi yazdım. Surətini isə Ədliyyə Nazirliyinin Tibb Baş İdarəsinin rəisi, tibb xidməti polkovnik-leytenantı Rafael Mehdiyevə və Ədliyyə Nazirliyinin İnsan Hüquqları və Kommunikasiya İdarəsinin rəisi xanım Aynur Sabitovaya ünvanladım. Yazdığım ərizələri Müalicə Müəssisəsinin dəftərxanasında işləyən inspektor Fərid müəllimə təqdim etdim. O isə Müəssisənin rəisi Mayıl Məmmədova göstərdikdən sonra poçt vasitəsilə göndərəcəyini söz verdi.

Ərizəni verdikdən 1 gün sonra Müalicə Müəssisəsinin rəis müavini, ədliyyə polkovnik-leytenantı Elxan İsgəndərov məni yanına çağırtdıraraq, nə üçün ərizə yazdığımı soruşdu. Mən də Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 57-ci və Həbs yerində saxlanılan

naziri Fikrət Məmmədova isə öz çıxışlarının birində söyləyib ki, "hər bir cəmiyyətdə məhkumlarla davranışa münasibət ölkənin mədəni-sivil səviyyəsinin göstəricisidir". Demokratik ölkələrdə dövlət bütün vətəndaşlarına eyni cür qayğı göstərir. Hətta onun hər hansı bir vətəndaşı məhkum olduqda belə onu unutmur. Çünki məhkum olunmuş şəxs dövlətin vətəndaşı olaraq qalmaqdadır. Məhkum olunmuşlara dövlət qayğısı onun humanizmiyinin bariz nümunəsidir.

Sonda isə mənim sağlamlığımı təmin edilməsi üçün zəruri olan tibbi müalicə kursunu həyata keçirməkdən imtina edərək, cəza çəkdiyim 7 saylı cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürmək barədə xəbərim olmadan qərar qəbul etdilər. Xatırladım ki, mənə xroniki aktiv hepatit, mədədə xroniki gastrit, öd kisəsində qum dənəcikləri, ürəkdə isə kəskin aritmiya xəstəlikləri var. Mənim ixtisaslaşmış daimi tibbi yardımına şəxsiz ehtiyacım ola-ola Müalicə Müəssisəsindən yatab etmək istədilər. Mən bundan xəbər tutduğum zaman ailə üzvləri-

41 il Beynəlxalq Bankda çalışan xanımı işdən çıxarıdılar və...

Ağstafa sakini Zinaida Məmmədovanı deputatın xanım tanışı ilə əvəzləyiblər

Ağstafa rayon sakini Məmmədova Zinaida Firudin qızı tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, onu Beynəlxalq Bankdan haqsız yerə işdən çıxarıblar:

"Mən, Məmmədova Zinaida Firudin qızı, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, mənim problemimi işıqlandırasınız.

41 il bankda işləməyimə baxmayaraq, 60 yaşında ixtisara salıb, məni işdən azad etdilər. Yəni rəhbərlik dəyişdi, işimə son verdilər. İşdən çıxarılma səbəbini bilmək istədikdə isə, mənə bildirdilər ki, "köhnə işçilərin cavabdehliyini daşıyırsınız".

2004-cü ildən ABB bankda işləyirdim. 2014-cü ilə kimi 3 nəfər işçi ilə bankı idarə etmişdik. Pandemiya dövründə isə bütün işçilər xəstələndi, mən təkə işlədim. "Zoom" proqramı ilə mənimlə görüş keçirdilər, necə çətinliklərlə işlədiyimizdən danışdım. Onlardan xahiş etdim ki, ofis işçisi kimi saxlamasınız da, arxa fon işçisi kimi işdə qalım. Razılaşmadılar. Mənim yerimə heç bir bank ixtisası olmayan, bank stajı olmayan bir insanı inzibatçı vəzifəsinə götürdülər. Səbəb isə odur ki, həmin xanımı deputat tapşırırmışdır. Mənim də deputat qohumum olsaydı, işim əlimdən getməzdi. Mən haqqım olan işimi sizin sayt vasitəsilə tələb və xahiş edirəm. Deputat Nizami Cəfərovun qəbulunda olmaq istədim, amma mümkün olmadı. Telefon vasitəsilə danışib, şikayətimi etdim, amma bir faydası olmadı. Xahiş edirəm səsləndirin, bəlkə bu yaşımada bir iş sahibi olaram".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Allahverdi Eminov

1. Tofiq Abdinlə - mərhum şairlə bir kənddən, həmyaşıdıq (1941), eyni məktəbdə oxumuşuq. Şagird ikən də o, konkret, sözü üzə deyən, iradəsindən dönməyən, bəzən sərt təsiri oyadan idi. Ona üreyinə yatmayan, ağılına batmayan işi aşılmaq, təşviq etmək mümkünsüz cəhd olardı. Bu keyfiyyətlər traktorçu atası Məhərrəm kişidən keçmişdi. Analarımız rəfiqəydi. Atam Məhərrəm kişinin kolxoz iclaslarında sərt tənqidini nümunə gətirirdi... Tofiq orta məktəbdə oxuyarkən məqalələr yazırdı, yerli (Salyan) "Sosializm yolu", "Azərbaycan gəncləri" qəzetlərində müntəzəm çıxış edirdi. Tofiq Abdin əvvəllər jurnalist peşəsini seçmişdi, dərin həvəsi vardı, lakin cəhdləri uğursuz alınır. Amma yazı - pozusundan ayrılmırdı və qəzetlərdə satirik şeirləri çap olunurdu. Onda yumor hissi alınır, axı, dönməz, ötkəm xarakterliydi. T.Abdin təhsildən ayrılmadan Bakı Kamvol fabrikinde işləyirdi. Çox erkən oyanır, həyat onun əzilən, haqqını almayan adamlarını dərinləndirən müşahidə etməsinə sanki bir vasitə olurdu. Şənbə günləri biz Qırmızıqəndillər (Salyan rayonu) şagird yoldaşımız tələbə Əkbər Cavadovun Sovetski məhəlləsində Qamelya küçəsində kirayədə qaldığı evə yığışardıq. O, belə yerlərdə şeir oxumurdu, şeirin söylənmə məkanına ciddi yanaşırdı. Xatırlayıram: həmin küçə ilə üz-büz C.Cabbarlı kitabxanası vardı (indi də fəaliyyət göstərir), bazar günlərinin birində şairlərdən Rəfət Əhmədov, İlyas Tapdıq, Rəfət Zəbioğlu Axundov, Rəfiq Zəkə ilə görüş yarırdı. Tofiqi onlar gənc şair kimi tanıyırdılar. Nə qədər təkid etsələr də Tofiq Abdin bir şeir belə oxumadı.

Tofiq Abdin işgüzar yazdı, müxtəlif qəzetlərdə apardığı ədəbi rubrikalarda yeni imzalar axtarıb çap edirdi. Söhbət düşəndə görkəmli ziyallığımız Aqil Abbas ("Ədalət" qəzeti) və Rəşad Məciddən ("525-ci qəzet") razılıq edirdi ki, onun ədəbi zövqünə toxunmurlar və maddi yardımından - qonorardan çəkinmirlər.

Poeziyaya münasibətdə hələ ötən əsrin 60-70-ci illərində "sərbəst şeir" öz qiymətini alanda (bu yanaşmada böyük şairimiz Rəsul Rzanı xatırlamamaq günah olardı) belə bir ovqatı seçdi, maraqlı şeirlər yazdı. Onunla, eləcə də mənimlə bir mühitdə İsa İsmayilzadə, Camal Yusifzadə, Əkbər Salahzadə, Mövlud Süleymanlı, Şəmsad Rza, Seyran Səxavət görünürdü, ilk kitabları işıq üzü görmüşdü. Tofiq Abdin artıq "Qobustan" toplusunda çalışırdı və milli oyanışın ilk sədası onun baş redaktoru Anarın - böyük yazıçımızın gənclərə qayğısını xatırlamağı özümə borc bildim. Məhz belə bir ədəbi və sosial ab - havada Tofiq Abdin də formalaşdı. Bəzən hər şeyi istedadla yekunlaşdırırlar, heç kəs bu dəyəri inkar etmir, lakin ədəbiyyat və elm üçün sağlam, dinamik obyektiv mühitin rolu misilsizdir: şair şairin, alim alimin yanında pərvazlanır. Bəlkə də Rabinzon Kruzoda şairlik istedadı varmış, lakin tənhalığı seçdi. O illərdə Tofiq Abdinin "Etüd" kitabı gənc şair və publisistin uğuru kimi qiymət-

Tofiq Abdini yad edarkən

ləndirildi. Xatırlayıram: gözəl yazıçımız, gənclik dostum Məmməd Oruc "Azərbaycan gəncləri" qəzetində "Etüd" haqqında maraqlı rəsenziyasını çap etdirdi, kitabın qiymətini verdi.

Tofiqdə ehtiraslı həyatsevərlik hissi vardı, yeniyetməliyimizi və gəncliyimizi saf, intehəsiz mühitdə yaşamış kimi həmişə dərcləmişik, məktəbimizi, müəllimlərimizi yada salmışıq, o cümlədən dostlarımızı da. Mən kendimizə tez-tez gəldim və Bakıya qayıdanda soruşurdu kimləri gördün, onlar necədir, xoş soraqdan sevinirdi... Bir gün çayxanada oturmuşduq, ötən günlərdən danışırıq: - Nə vaxt yaşa dolduq, Eminov (məne soyadım müraciət edərdi). - Güllümsədi. - Yetmiş keçdik a! İtirdiklerimiz az deyil a!

Onun gözlərində qəm yükü çırpınırdı, əlini dən düşən saçlarına apardı:

- Hani Sahib, Əkbər, Ələsgər? Biz də...
- Sən Tofiq, dəyişməmişən, səksənə də adlayacaqsan, - dedim.
- O, ovcuna sıxdığı armudu stəkanı nələkiyə qoydu.
- Bizlik deyil ömrü yaşamaq. "525-ci qəzet"ə nə gətirmisən?
- Silsilə "Pedaqoji essələr"dir, - dedim və diski verdim. - Qalan iş sənlikdi. Və dörd esse Tofiq Abdinin qayğısı ilə çap olundu.

2. Budur, Tofiq Abdinin "Etüd", "Nəğməli gecələr", "Ata sevgisi", "Sahilsiz dünya", "Bəlkə bir də görüşdük" şeirlər kitabları qarşımdadır, vərəqləyirəm. Onun məxsusi poetik düşüncələri misralardan boylanır, qulaqlarımda səslənir. Tofiqin "Sübh çağı" şeiri var, deyir:

**Bir ayılı gecədə gələm ora -
Gəmilər üzəntək mavi dənizdə.
bu ayılı gecədə üzən evlərə,
bu ayılı gecənin məzarlarına
baxıram!**
**Bu ayılı gecənin süd aydınlığı
Üst - başımdan tökürlər.
Bir körpənin dodağından axan
ana südütək.**

Bu misralar Mənə bəlkə də müəllifindən az təsir etməyən bir dünyaya apardı, hansı ki, bu ələmə, bu ayılı gecədə müharibədə doğulan uşaqların (biz nəslin) xatirələri hələki yaşayır. Hər dəfə o illərin uşaqlığına qayıtmaq istəyi keçir üreyimdən - mümkünmü? Amma o kənd, o yamaclar, o Ayılı gecə yad-daşımada qalıb, bəs niyə əlçatmazdır? O kənd yaşasa da çox şeyini itirib. Nə bilim, bəlkə də itirməyib,

simasını dəyişib? Hər halda "yoxluğunu" duyduğumuz o vaxtlar bizim bugünkü yaşdılarımız, qonum - qonşularımız indi dünyalarını dəyişiblər. Bir vaxtsa cəmləşib bir şeyi arzulayırdıq: əlimiz çörəyə çatmı, valideynlərimizə əl tutmaq, övladlıq borcumuzu ödəmək. Birimizə qismət oldu, birimizə yox. Tofiq Abdin "ikincilər" sırasına düşdü tale qismətində. Və o, neçə il əvvəl "Məhərrəm kişi xoş gəlib" şeirini yazdı:

**Elə qorxuram ki,
Aman verməyə fəlak.
Sənə olan borcunu
Neçədə birini verə bilməyək.**

Mən çox-çox illər öncə inanırdım Qırmızıqənddə bir şair böyüyür. Elə oldu Tofiq Universitetə girə bilmədi jurnalistika fakultəsinə, amma incəsənət institutunun teatrşünaslıq fakultəsinə daxil oldu, Universiteti atdı, səbəbini soruşdum, cavabı belə oldu: "Mən prinsipcə Universitetə girməliydim, sübut etməliydim mən jurnalist ola bilərəm, teatrşünas isə arzumdu".

Tofiq Abdin kirayənişi olduğu kiçik otaq o illərin təzə yazarlarından Abbas Abdulla (Acalov), Əkbər Salahzadə, İsa İsmayilzadə, Əşrəf İbrahimov, Mövlud, Əşrəf Şəfiyev, Möhbəddin Səməd, Seyran Səxavət və başqalarını birləşdirirdi, nəcib mübahisələrin mərkəzinə çevirirdi, inciklər olsa da, ortada səmimiyyət vardı. Sonralar Tofiq bir şeirində yazmışdı:

**Vaxt vardı şeirlə doluydu günüm,
şeydən danışırıdım
şeirlə savaşırdıq,
şeirlə barışırdıq.**

O illəri xatırlamaq mənim üçün əziz olsa da kövrəlirəm, əlçatmaz tələbəliyimizin ötən səsinə "vida" deyirəm. Belə anların ən təsəllili, ovqatlı nicatı şeirdir:

**Arzumuz idi tələbə olmaq- olduq,
Hamımız bir qapıdan girdik,
Ayrı - ayrı otaqlara dolduq.
Yuxumuz бүкүлдү kitablara,
gözlərimiz qızardı
Səhvlərimizi düzəldən
qələm kimi...**

Yazar adam öz əsərlərinə səpələnir, bütöv şəkildə görünür, cizgilərdə müəllifin surəti yaşayır, bəs xarakteri necə? Onu "quraşdırmaq" mümkün şeydir, lakin ən doğrusu yazarı şəxsən tanıyan, az-çox başa düşsən. Tofiq Abdin çox çap olunmuş meylli deyildi, amma bu, o deyildi az yazırdı, xeyr! Az vərəq

korlamırdı, qələmi işləyirdi, məsələ ondadır bəyənmediyini saxlamırdı, cırıb atırdı. O şeiri üzə çıxarırdı, öz həmyaşıdları, şair dostları oxuyanda utanmasın, hələ oxucusu bir yana. O qədər təvazökardı adını çəkdiyim şairlərin yanında özünü "şair" hesab etmirdi, halbuki, Tofiq Abdin "Kim-səsiz ağaclar", "Əgər bu yaşında ölsəm", "Bilsəm ki", "Kime nə dəxli var ömrümün", "Osman Sarıvəlli", "Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin", "Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin", "Köhnə tanışlar üçün mənki dünənəm", "Bu gözəl dünyadan köçüb gedənəm - Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin".

**Döydüm bir qapını, dedim ki, mənəm,
Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin.
Bəzən qoymadılar danışam, dinəm -
Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin.
Köhnə tanışlar üçün mənki dünənəm.
Bu gözəl dünyadan köçüb gedənəm -
Gəlin tanış olaq. Tofiq Abdin.**

Poeziya yeganə yaradıcılıq aləmidir - onun poetik övladı şairin bətnində təsadüfən duyumun varsa doğrulmasının peşimançılığını çəkmir. Bu baxımdan məşhur yazıçı Jorj Simononun dediği sözlərlə razılaşmağa dəyər: "Ümumiyyətlə, yazıçının, rəssamın, ölümündən 20-30 il sonra düzgün qiymətləndirmək mümkündür. Mən bilərəm ki, əsərlərimin gələcəyi yoxdur. Mən yalnız bir günün yazıçısıyam və bu, mənə qane edir!" Şübhə yoxdur ki, özündən sonra gələn ədəbi qüvvələrə maneçilik törədən bu dahiyə qənaətlə tanış deyillər və bir həqiqətlə razılaşırlar ki, cari ruhlu - ilhamsız əsərlər yazıb çap etdirlsələr. Tofiq Abdin nəslə isə heç vaxt bu yolu seçmədi. Mən onların poeziyasını suya çəkmək istəmirəm, zəif şeirlər də yazırlar. Ancaq onlar istedadlarının təəssübünü çəkiblər, sözün gücünə çinlərini qoyublar.

Tofiq Abdin poeziyada öz dəst-xətti olan şairdir, onun yaradıcılığı barədə tədqiqatçı sözüne ehtiyac var. Amma özümü də qarşı olan laqeydlik, qısqanclıq imkan vermirlər. Bəlkə kimsə qoymur? Xeyr, məsələ ondadır o qədər laqeydləşmişik - fikrimizi cəmləşdirib ürək sözüümüzü tərəddüdsüz söyləyək.

Şair Tofiq Abdinin kitablarını vərəqləyirəm. Elə şeirləri var üzbe-üz dayanıram, mənimlə söhbətdə misralar səslənir. Şeir şairin həyatla, insanla, adi cansız əşya ilə ünsiyyətində, təmasında doğulur və misralara hopur. "Şəhərdə gecə", "Tələbəlik illərindən cizgilər", "Yaşayırdım öz dünyamda" şeirlərindəki poetik ovqat təbii, isti olduğu üçün sanki şairin hissələrini mən də yaşamışam. Xüsusilə, "Yaş qırırıq adlayanda" silsiləli şeirlər Tofiq Abdinin qəlbinin istəyilə yazan şair olduğu təsdiqləyir. "Yaşayıram öz dünyamda", "Kime nə dəxli var mənim ömrümün?", "Aman bu çaydan keçən!", "Əgər bu yaşında ölməsəm" şeirlər mükəmməl fikirlə poetik duyumun əriş - ar çağında hasilə gəlirlər. Sonuncu şeiri 27 yaşında (1968) qələmə alıb. Dahi rus şairi M.Y.Lermontov da bu yaşda "O an", "Sən ölən gün", "Bir yelkən ağarır" şeirlərini qələmə almışdır. O vaxt Tofiqin yaşı Lermontovun yaşı ilə üst-üstə düşmüşdü. Hər bir şair istərdi o yaşda dahilik həvəsinə düşsün, o zirvəyə qalxsın.

**Bu yaşda həyatımdan
Dördəlli yapışmışam.**

**Mənə elə gəlir ki,
Sənə görə
Bu yaşda ölümə çarpışmam -
İnadında haqlı idi.**

Tofiq ümumiyyətlə, ölümündən qorxmıyan idi, səsinin ötkəmliyi, yerisinin şaxlılığı da sözü kimi birbaşa idi, keçdiyi həyatının çox-çox illəri kimi.

Tofiq Abdin həm də gözəl publisistdir, ilk kitabı "Etüd"də bunu aydınca görürük. O, həvəslə unudulmuş sənət xadimlərimizin ömür yolunun izinə düşmüş, araşdırmaş, maraqlı oçerklər yazmışdır. Tofiqin uzun illər yaradıcılıq enerjisi "Qobustan" toplusu ilə bağlıdır. İyirmi ildən artıq sədaqətlə çalışdığı "Qobustan" onun formalaşmasında xeyli rol oynamışdır. Öncə görkəmli yazıçımız Anarın qayğısı öz işini görmüşdür...

Bir vaxt "Qobustan" jurnalı redaksiyasına tez-tez baş çəkərdim, təbii ki, səbəbkər Tofiq Abdini. Orada Vidadi Paşayev, Vaqif Nəsimi, Yusif Əliyev, Azər Abdulla, Sərvər Məmmədov çalışırdılar, yaradıcı mühit vardı, səmimi mehribanlıq vardı.

Tofiq Abdin həyata güclü bağlı idi, istəmədi kimsə bu həyatı vaxtsız tərk etsin, insanları, xüsusilə, cavanları ehtiyatlı olmağa çağırırdı və yazmışdı.

**Ehtiyatlı olun,
ehtiyatlı olun.
Küçələri keçərkən,
adamlarla danışarkən
Ay iyirmi yeddi yaşlılar...**

- 3 -

Şair Tofiq Abdinin özü ehtiyatlı olmadı - özündən asılı olmadı. Şair - qələm dostları onu tez-tez xatırlayırlar mətbuat səhifələrində. Şair Əbülfət Mədətoğlu, Azər Abdulla, Qulu Ağsəs, Nəriman Əbdürrəhmanlı... Əbülfəzin həzin sözləri: "Namərd dünya, apardın Abdini, özü də Novruzun ilk çərşənbəsinə. Torpağın diksindən vaxtı qucaqladın basdın bağrına onu". Azər Abdulla: "Əlli iki il yaxından tanıdığım Tofiq Abdin, doğmalar, tanışlar arasında bu dünyaya hamıdan, hər kəsdən çox bağlı deyimi, yerisi, səsi, açıq - saçıqlığınaçan kimsəyə bənzəməyən, azad, demokratik düşüncəli... ötən yüz ilin 60-70-ci illərində Azərbaycan jurnalistikasına yeni nəfəs, cəsarət gətirmiş yazır". Qulu Ağsəs: "Biz Tofiq Abdinlə birlikdə işlədik, özü də "Ulduz" dərjəsində. "Adlarda bir körpü var" əsərinin bütöv, redaksiyasız variantını mənə təqdim elədi. Oxudum, baxdım ki, "Ulduz"un o vaxtkı rəhbərliyi əsəri xeyli qayçılaymış, amma heç Tofiq müəllim də onlarından geri qalmayıb həqiqəti budamaqda, sözü açıq deməkdə, obrazların arxasında gizlənməkdə..." Ə.Nəriman: "İşıqlı bir insanı - bənzərsiz Tofiq Abdini itirdik. Məkanın cənnət olsun, Tofiq bəy!"

Tofiq Abdin bir gün şeir yazmışdı, adı beləydi: "Yaşardım öz dünyamda". Bəzi misraları yadımdadır:

**Mən bir dəlisov oğlandım,
Atalı - analı kiçik dünyada.
Yaşardım ömrümün sərbəstliyində,
Yaşardım hissimin sərbəstliyində...**

Bu gün Tofiq Abdin həyatda yoxdur, bu dünyadan köçdü. Bizə qalan onun xatirələri oldu.